

RAPORT O STANIE GMINY KOŁACZKOWO

URZĄD GMINY W KOŁACZKOWIE

Pl. Reymonta 3

62-306 Kołaczkowo

tel.: (061) 43 85 325; 43 85 324

faks: 43 85 321

e-mail: gmina62306@wp.pl

**RAPORT POWSTAŁ W RAMACH PRAC DORADCZYCH
WIELKOPOLSKIEGO OŚRODKA KSZTAŁCENIA I STUDIÓW SAMORZĄDOWYCH**

PAŹDZIERNIK 2003

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	5
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	7
1.1. Historia Gminy.....	7
1.2. Kołaczkowo dzisiaj.....	7
1.3. Władze gminne.....	8
2. ŚRODOWISKO NATURALNE.....	9
2.1. Położenie i ukształtowanie powierzchni.....	9
2.2. Warunki glebowe.....	12
2.3. Warunki wodne.....	12
2.4. Lasy i obszary chronione.....	13
2.5. Surowce mineralne.....	15
2.6. Warunki klimatyczne.....	15
3. DEMOGRAFIA.....	16
3.1. Liczba i struktura ludności.....	16
3.2. Bezrobocie.....	18
4. BUDŻET GMINY.....	22
4.1. Bilans dochodów i wydatków budżetowych.....	22
4.2. Dochody.....	25
4.3. Wydatki budżetu Gminy.....	30
4.4. Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz środki specjalne.....	35
5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA.....	36
5.1. Podmioty gospodarcze.....	36
5.2. Rolnictwo.....	37
5.3. Zatrudnienie.....	40
6. MIENIE KOMUNALNE.....	41
7. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.....	44
7.1. Sytuacja mieszkaniowa.....	44
7.2. Wodociągi.....	45
7.3. Kanalizacja.....	46
7.4. Gospodarka odpadami stałymi.....	47
7.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną i gaz.....	47
7.6. Telefonizacja.....	47
7.7. Drogownictwo i komunikacja.....	48
7.8. Usługi dla ludności.....	50

8. POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW GMINY.....	51
8.1. Pomoc społeczna.....	51
8.2. Charakterystyka stanu przestępczości w Gminie.....	54
8.3. Ochotnicza Straż Pożarna.....	55
9. SŁUŻBA ZDROWIA.....	56
10. OŚWIATA, KULTURA I SPORT.....	58
10.1. Przedszkola.....	58
10.2. Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne.....	59
10.3. Kultura.....	62
10.4. Sport.....	64
11. ATRAKCJE TURYSTYCZNE.....	65
11.1. Ważniejsze obiekty zabytkowe Gminy.....	65
11.2. Walory przyrodniczo-rekreacyjne.....	66
12. SPIS TABEL.....	67
13. SPIS WYKRESÓW.....	68
14. SPIS RYSUNKÓW.....	69

WSTĘP

Projekt opracowania kompleksowego, strategicznego programu rozwoju Gminy obejmuje dwa etapy. Pierwszym z nich jest przygotowanie Raportu o Stanie Gminy, a drugim – dokumentu Strategii Rozwoju Gminy.

Celem przygotowania niniejszego Raportu było uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną Gminy Kołaczkowo. Zgromadzone zostały szczegółowe dane o wszystkich aspektach funkcjonowania Gminy według stanu na dzień opracowywania Raportu, jak również za kilka lat wstecz. Dzięki temu istnieje możliwość dokonania analizy historycznej, czyli wszechstronnego porównania poziomu rozwoju Gminy na przestrzeni ostatnich kilku lat.

Raport pokazuje także pewne trendy rozwojowe i jest podstawą do obiektywnej, opartej na faktach, oceny możliwości dalszego rozwoju Gminy. Jest on opisem stanu, do którego będzie się można odwoływać w trakcie realizacji strategii, śledząc postępy wdrażania zaplanowanych działań.

Raport zawiera analizę następujących obszarów działalności Gminy:

- środowisko naturalne
- demografia i rynek pracy (w tym bezrobocie)
- finanse Gminy (szczegółowa analiza budżetu Gminy w ostatnich 5 latach)
- działalność gospodarcza
- warunki życia mieszkańców (w tym sytuacja mieszkaniowa, wodociągi i kanalizacja, drogi, gospodarka odpadami)
- pomoc społeczna
- ochrona zdrowia
- bezpieczeństwo publiczne
- oświata
- kultura, sport i rekreacja
- turystyka.

Analiza zgromadzonych danych pozwoliła na zidentyfikowanie zarówno atutów (silnych stron) Gminy, jak i pewnych braków i problemów. Stały się one podstawą procesu planistycznego, bowiem atuty są tymi elementami, na których należy bazować planując dalszy rozwój Gminy. Z kolei usunięcie bądź zniwelowanie braków i problemów to zadania, których realizacja powinna przyczynić się do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców i przyjezdnych, a więc zwiększenia atrakcyjności Gminy.

Informacje zebrane i przeanalizowane w niniejszym dokumencie pochodzą z wielu źródeł i są wynikiem prac szerokiego grona osób, reprezentujących:

- Urząd Gminy w Kołaczkowie
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołaczkowie
- Gminny Zespół Obsługi Ekonomicznej i Administracji Oświaty
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kołaczkowie
- Gminny Ośrodek Kultury w Kołaczkowie
- Bibliotekę Publiczną Gminy Kołaczkowo
- Posterunek Policji Kołaczkowo
- Ochotnicze Straże Pożarne
- Powiatowy Urząd Pracy.

Dla opracowania Raportu szczególnie cenne okazały się rozmowy przeprowadzone z pracownikami Urzędu Gminy i jednostek jemu podległych oraz szereg dokumentów, będących w posiadaniu Urzędu, takich jak raporty z wykonania budżetu Gminy, Raport o stanie Gminy za lata 1990-2002, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, sprawozdania z działalności poszczególnych jednostek gminnych, czy też materiały informacyjno-promocyjne na temat Gminy.

Prace nad niniejszym Raportem były realizowane na podstawie umowy, zawartej między Urzędem Gminy w Kołaczkanie a Stowarzyszeniem Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych WOKiSS w Poznaniu.

Koordynatorem prac z ramienia Urzędu Gminy w Kołaczkanie była Pani Bogumila Stramczewska.

Koordynatorami całości projektu byli konsultanci WOKiSS – Radosław Szarleja i Bartłomiej Kustoń.

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Historia Gminy

Kołaczkowo jest wsią znaną od początków XIV wieku – pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z roku 1310. Kołaczkowo było wówczas wsią rycerską, osadzoną na prawach średzkich, jej właścicielem była rodzina Kołaczkowskich. W XVI wieku wieś nabył Dobrogost Jezierski, dworzanin Górków. W roku 1538 wieś przeszła w ręce Łukasza Górki, późniejszego biskupa włocławskiego. Po Górkach przejęli ją Zajączkowie, potem Stablewscy i Gustaw Dąbski, który ufundował obecny murowany kościół.

W Kołaczkowie znajduje się pałac z początków XIX wieku, wybudowany przez Tadeusza Grabskiego. Kościół pod wezwaniem św. Szymona i Judy Tadeusza założyła i uposażyła rodzina Łodziów, najprawdopodobniej w czasie lokalizacji wsi. Obecny kościół wybudowano w latach 1830-1836. Przy kościele stoi drewniana dzwonnica z połowy XIX wieku.

W roku 1821 w Kołaczkowie mieszkał Julian Ursyn Niemcewicz, poeta, pisarz i działacz polityczny.

W latach 70-tych XIX wieku wieś zamieszkiwały 402 osoby. Znajdowała się tutaj gorzelnia, młyn parowy i cegielnia. Majątek należał do hrabiego Dąbskiego, który sprzedał go w ręce niemieckie, czego skutkiem był napływ ludności niemieckiej w latach 80-tych XIX wieku. W latach 1920-1925 wieś zamieszkiwał Władysław Reymont, pisarz, laureat literackiej nagrody Nobla w 1924 roku. Tutaj realizował swoje plany literackie, jednocześnie gospodarzył majątkiem, który później przeszedł w posiadanie Gminy. Do Kołaczkowa przyjeżdżali między innymi W. Witos, W. Grabski, M. Rataj i K. Makuszyński.

W 1939 roku właścicielem majątku był prof. Antoni Jurasz. W 1977 roku we wsi odsłonięto pomnik, przedstawiający Reymonta oraz Jagnę i Borynę – bohaterów powieści "Chłopi", za którą pisarz otrzymał literacką nagrodę Nobla.

1.2. Kołaczkowo dzisiaj

Kołaczkowo jest jedną z 5 gmin powiatu wrzesińskiego i administracyjnie dzieli się na 17 sołectw. Powierzchnia Gminy wynosi 115,9 km², co plasuje ją na czwartym miejscu w powiecie. Sieć osadniczą tworzy 17 wsi, a gminę zamieszkuje około 6.300 mieszkańców, ze średnią gęstością zaludnienia 54 osoby/km².

Kołaczkowo to gmina o zdecydowanie rolniczym charakterze - użytki rolne zajmują prawie 86% powierzchni.

Siedzibą władz Gminy jest duża wieś Kołaczkowo, położona przy szosie wiodącej z Wrześni do Kalisza. Przy północnej granicy Gminy przebiega międzynarodowa trasa tranzytowa E-30 z Berlina przez Warszawę do Moskwy oraz linia kolejowa z zachodu Europy na wschód do Moskwy.

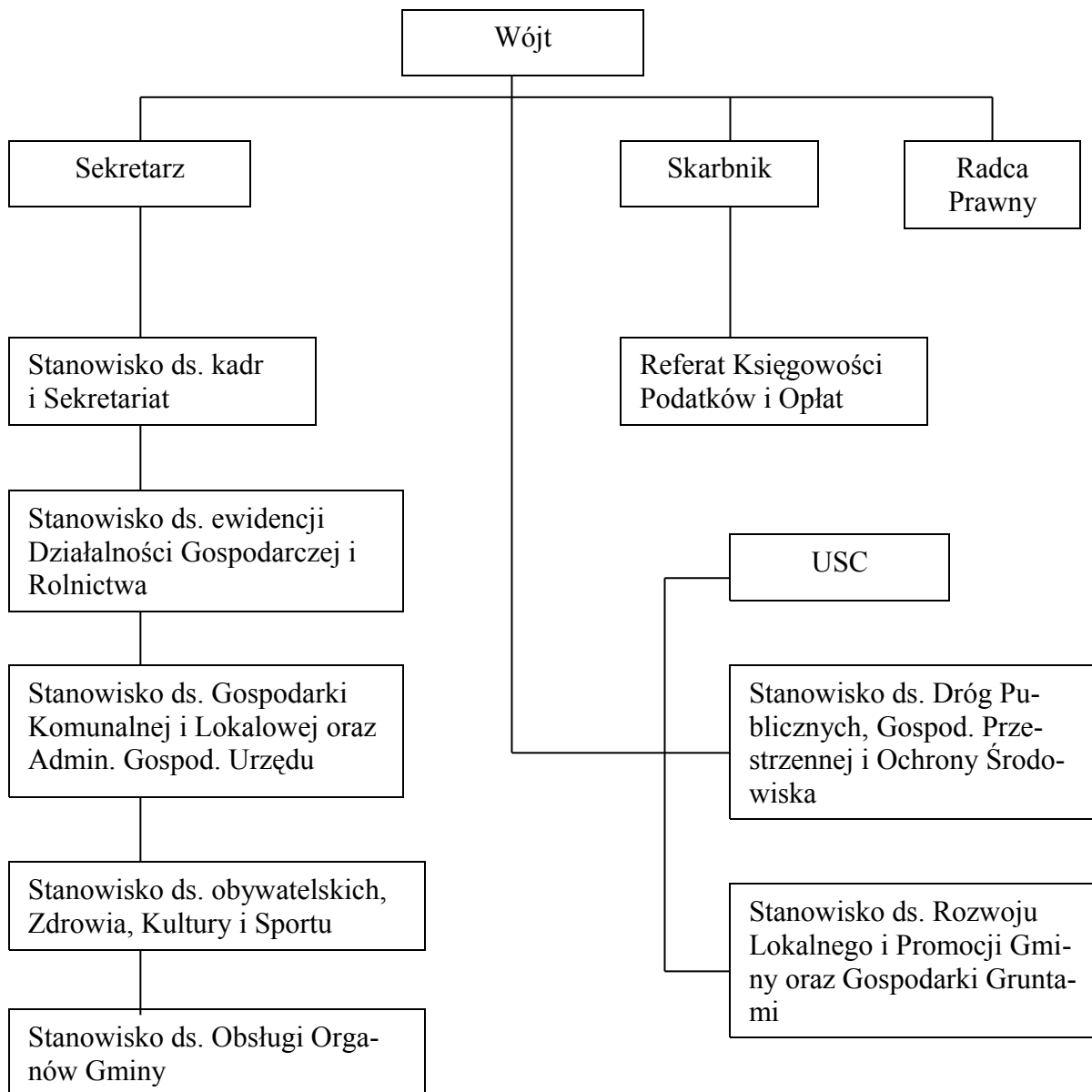
Przyszłość Kołaczkowa należy nadal wiązać z rozwojem rolnictwa i jego otoczenia. Jakość gleb pozwala na prowadzenie zdrowej gospodarki rolnej, szczególnie w okolicach Zieleńca, Gorazdowa, Grabowa-Hub, Krzywej Góry i Żydowa.

Wartości przyrodniczo-krajobrazowe predystynują Gminę także do pełnienia funkcji rekreacyjnych (rejon Borkowa i Splawia) oraz rozwoju agroturystyki (rejon Splawia i Krzywej Góry).

1.3. Władze gminne

Schemat organizacyjny Urzędu Gminy jest następujący

Rysunek 1.1 Schemat organizacyjny Urzędu Gminy w Kołaczkwie

W Urzędzie Gminy zatrudnionych jest (na etatach merytorycznych) 17 osób.

Przy Radzie Gminy działają następujące stałe Komisje:

- Komisja Wychowania, Oświaty, Kultury i Pomocy Społecznej
- Komisja Rolnictwa, Rozwoju Gospodarczego, Ochrony Środowiska, Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego
- Komisja Budżetu i Finansów
- Komisja Mieszkalnictwa i Gospodarki Komunalnej
- Komisja Rewizyjna.

2. ŚRODOWISKO NATURALNE

2.1. Położenie i ukształtowanie powierzchni

Gmina Kołaczkowo położona jest w centralnej części woj. wielkopolskiego, po prawej stronie Warty, w pow. wrzesińskim.

Od północy graniczy z gminami Września i Strzałkowo, od wschodu z gminą Łądek i gminą Pyzdry, od południowego-wschodu i od południa z gminą Żerków oraz od zachodu z gminą Miłosław.

Położenie Gminy Kołaczkowo obrazuje rysunek 2.1.

Rysunek 2.1. Położenie Gminy Kołaczkowo

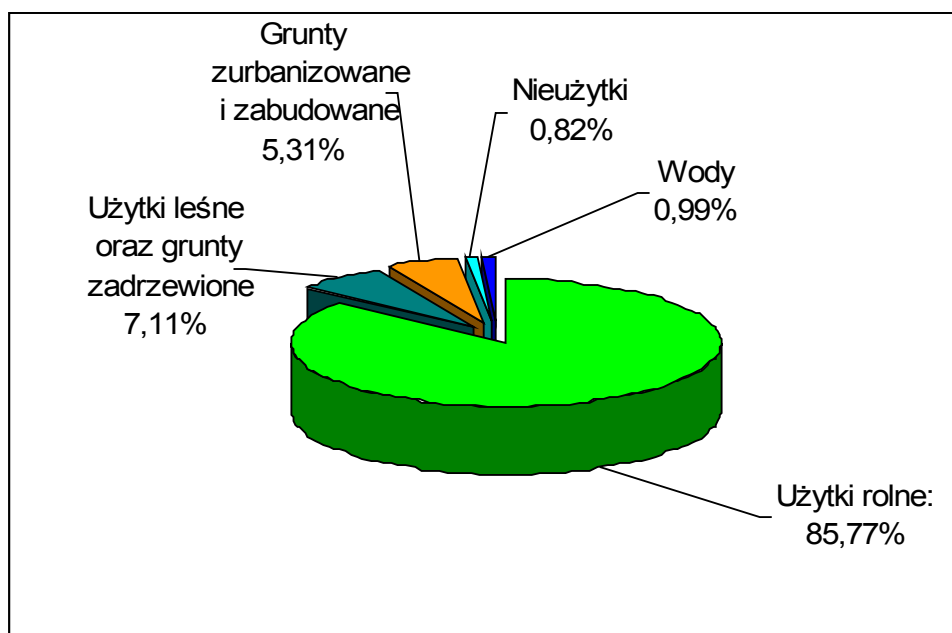
Gmina usytuowana jest w środkowym biegu rzeki Warty na Pojezierzu Wielkopolskim, w obszarze Równiny Wrzesińskiej oraz Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej. Fragment Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej w obrębie Gminy stanowi korytarz ekologiczny Śremski Warty nr 27o znaczeniu krajowym.

Najwyżej położony punkt stanowi Oz Krzywogórski (107,72 m n.p.m.), natomiast najniżej leżący znajduje się w pradolinie Warszawsko-Berlińskiej nad Wartą (69,0 m n.p.m.). Obszar Gminy urozmaicają doliny cieków i rowów.

Kołaczkowo zbudowane jest z osadów starszych utworów geologicznych wieku permsko-mezozoicznego. Na pokrywie tych osadów położone są młodsze struktury ery kenozoicznej. Warstwy powierzchniowe tworzą głównie utwory ostatniego zlodowacenia bałtyckiego, fazy leszczyńskiej i poznańskiej. Na obszarze równiny wrzesińskiej są to głównie gliny zwałowe pokryte lokalnie cienką warstwą piasków wodnolodowcowych.

Powierzchnia Gminy obejmuje 11.595 ha, w tym użytki rolne zajmują 9.945 ha, obszary leśne i grunty zadrzewione 824 ha, obszary zurbanizowane i zabudowane 616 ha, nieużytki 95 ha oraz wody 115 ha. Dane procentowe przedstawione są na wykresie 2.1.

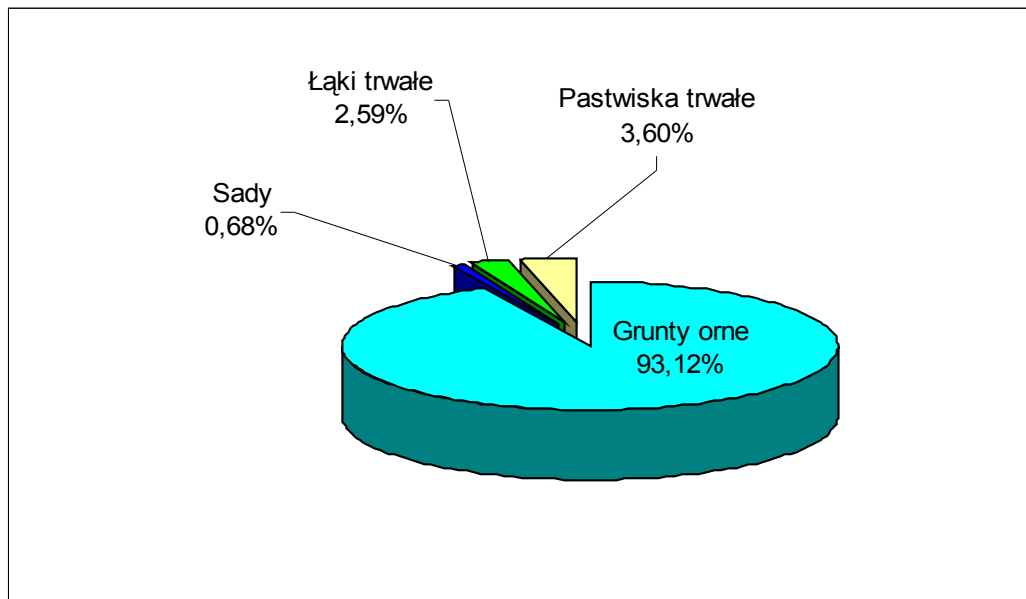
Wykres 2.1. Rodzaje gruntów w Gminie Kołaczkowo

Jak wynika z wykresu użytki rolne zajmują prawie 86% powierzchni Gminy, co wskazuje na jej zdecydowanie rolniczy charakter. Na uwagę zasługuje bardzo niski udział terenów leśnych i zadrzewionych wynoszący 7,1%, w stosunku do średniej krajowej równej 28%.

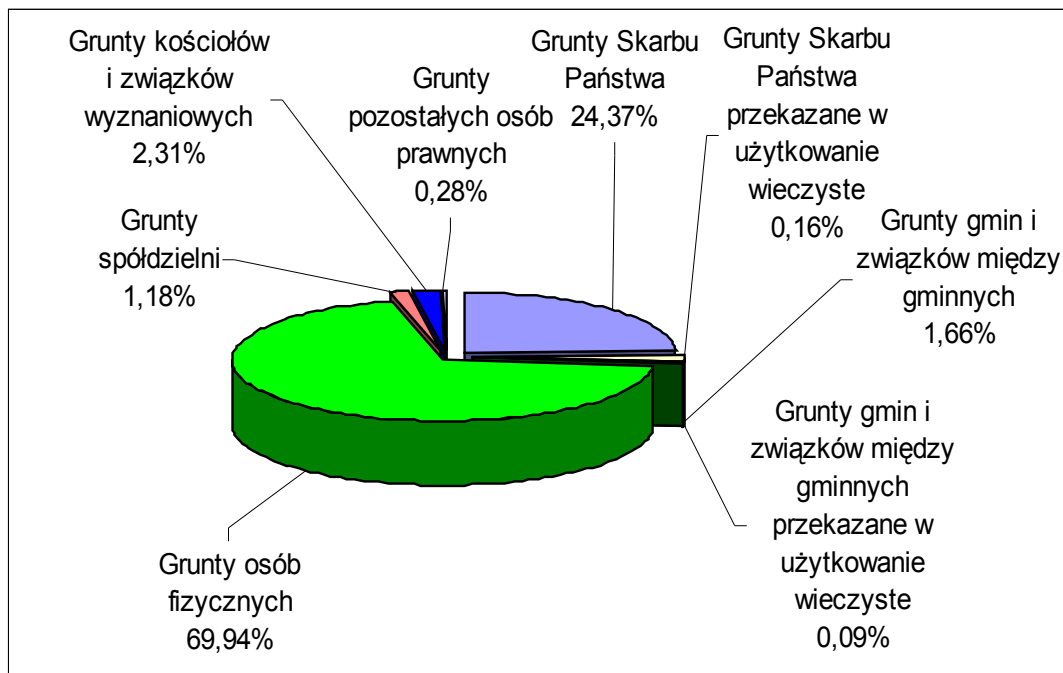
W strukturze użytków rolnych zdecydowanie przeważają grunty orne, które zajmują ponad 93% ich powierzchni.

Wykres 2.2. Struktura użytków rolnych

Większość gruntów, bo blisko 70% (8.110 ha) należy do osób fizycznych. Skarb Państwa posiada na terenie Gminy grunty stanowiące blisko 25% jej powierzchni (2826 ha). Zwraca uwagę niski udział własności komunalnej. Swoją rolę w strukturze własnościowej gruntów w Gminie mają również kościoły i związki wyznaniowe, posiadające ponad 2% ogólnej powierzchni Gminy (268 ha). Dokładne dane przedstawia wykres 2.3.

Wykres 2.3. Struktura własności gruntów w Gminie

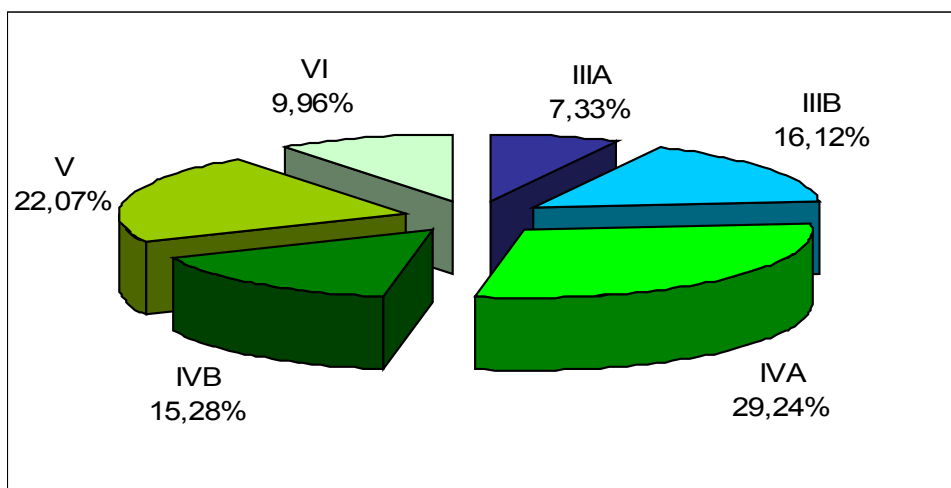
2.2. Warunki glebowe

Gmina Kołaczkowo charakteryzuje się występowaniem średnio urodzajnych gleb, ze wskaźnikiem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (66,3 pkt), przekraczającym nieznacznie średnią krajową (65,3 pkt).

W Gminie występują w przewadze gleby kompleksów glebowo-rolniczych 5 żytniego dobrego i 6 żytniego słabego, które zajmują łącznie 54,7% powierzchni gruntów ornych. Gleby dobrych kompleksów: 2 pszennego oraz 4 żytniego bardzo dobrego obejmują 31,3% powierzchni gruntów ornych.

Syntetyczne zestawienie jakości gleb (bonitację gruntów) w Gminie przedstawiono na wykresie 2.4.

Wykres 2.4. Klasy gruntów rolnych

Z wykresu wynika, że gmina nie posiada gleb klasy I i II. Największy udział mają gleby klasy IV i III. Gleby o najwyższej produktywności dla rolnictwa występują na obszarze wysoczyzny morenowej w kompleksach 2 pszennym dobrym (kl. III a i III b), 4 pszennym żytnim (kl. IV a i IV b). Gleby słabe i najłabsze związane są z pozostałościami sandru oraz z ozem Krzywogórskim, zbudowanych z piasków różnoziarnistych. Są to gleby w kompleksach 6 i 7 oraz 9.

Użytki zielone, stanowiące 6,2% powierzchni Gminy, położone są głównie w dnach dolin i obniżeniach terenowych, podobnie gleby w 8 i 9 kompleksie zbożowo-pastewnym mocnym (kl. III i IV), jak również gleby w 6 i 7 kompleksie żytnim słabym (kl. V) i żytnim bardzo słabym (kl. VI).

2.3. Warunki wodne

Wody powierzchniowe

Gminę Kołaczkowo cechuje deficyt wód powierzchniowych, co objawia się niską zdolnością retencyjną obszaru oraz niską zasobnością obszaru zlewni. Wody powierzchniowe zajmują zaledwie 109 ha powierzchni, co stanowi 0,9% powierzchni Gminy.

Gmina leży w środkowym biegu rzeki Warty. Zlewnie cząstkowe tej rzeki – górny odcinek Miłosławki oraz dolny odcinek Wrześnicy – tworzą układ hydrograficzny obszaru.

Warta stanowi regulator stosunków wodnych południowej części Gminy, przy jednoczesnym oddziaływaniu czynników meteorologicznych. Wpływ rzeki uwidacznia się najbardziej w jej bezpośrednim sąsiedztwie, na terasie zalewowej. Terasa charakteryzuje się występowaniem starorzeczy wypełnionych wodą – „oczek wodnych”. Starorzecza, zagłębienia erozyjne pełnią funkcję lokalnych zbiorników retencyjnych. W środkowym biegu rzeki Warty najniższe stany wód mają miejsce we wrześniu, podczas gdy wezbrania występują w marcu.

Rzeki Wrześnica i Miłosławka należą do rzek o śnieżno-deszczowym reżimie zasilania, z jednym maksimum (w okresie marca-kwietnia) oraz jednym minimum (w sierpniu-wrześniu) w ciągu roku. Wezbrania roztopowe występują najczęściej w miesiącach lutym i marcu. Latem mogą występować wezbrania wywołane wysokimi opadami atmosferycznymi. Stany niżówkowe w ciekach pojawiają się już w czerwcu.

W przebiegu stanów i przepływów rzek dominują stany niskie przy niewielkim udziale stanów średnich i wysokich. Niska zdolność retencyjna obszaru wynika z budowy utworów przypowierzchniowych (przewaga glin zwałowych) oraz uwarunkowań klimatycznych, związanych z niskimi wartościami opadów oraz wysokim parowaniem.

Bilans wodny poprawiają zbiorniki małej retencji wodnej, z których największy – "Borkowo" znajduje się na prawym dopływie rzeki Wrześnicy – Kanale Kołaczkowskim. W zbiorniku tym o powierzchni 14,9 ha magazynowanych jest 240 tys. m³ wody, wykorzystywanej na potrzeby rolnictwa. Małe zbiorniki wiejskie o przeznaczeniu przeciwpożarowym znajdują się w Kołaczkowie (2 zbiorniki o pow. 245 m²), Borzykowie (60 m²), Gałęzowicach (100 m²), Gorazdowie (60 m²). Ponadto na terenie Gminy znajduje się kilka mniejszych stawów rybnych: w Bieganowie, Krzywej Górze, Grabowie Królewskim, Spławiu, Wszemborzu, Budziłowie, Borzykowie i Sokolnikach.

Wody podziemne

Bogactwem Gminy są zasoby wód podziemnych. Należą one do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych na obszarze Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej i stanowią perspektywiczny obszar zaopatrzenia w wodę miast powiatowych - Środy i Wrześni.

Na terenie Gminy występują dwa poziomy wodonośne: czwartorzędowy i trzeciorzędowy. Podstawowym poziomem użytkowym wód podziemnych jest poziom mioceniński. Wodociągi komunalne Gminy zaopatrują się w wodę ze struktur trzeciorzędowych – miocenińskich (Kołaczkowo, Wszembórz, Sokolniki). Południowa część Gminy (ok. 5% powierzchni) położona jest w zasięgu czwartorzędowego pradolinowego zbiornika wód podziemnych, który nie stanowi źródła zaopatrzenia w wodę. W piętrze czwartorzędowym występują dwa poziomy wodonośne: gruntowy o znaczeniu podstawowym i wgłębny, który ze względu na niewielką miąższość i wydajność ma znaczenie uboczne.

2.4. Lasy i obszary chronione

Szata roślinna Gminy jest skromna. Lasy mieszane i liściaste zajmują zaledwie 7% powierzchni Gminy, przy średniej lesistości woj. wielkopolskiego wynoszącej 25,2% i kraju 28%. Zasoby leśne skoncentrowane są w okolicach Gorazdowa-Sokolnik. Mniejsze kompleksy leśne

znajdują się w rejonie Krzywej Góry oraz w Pradolinie Warciańsko-Obrzańskiej. Dominującym typem lasu jest bór mieszany świeży z monokulturami sosnowymi. W mniejszym stopniu występuje las mieszany, w którym przeważa dąb z domieszką brzozy oraz sosny. Obszary wilgotne zajmuje typ siedliskowy boru mieszanego wilgotnego. Dolina środkowej Warty z obszarem pradoliny znajduje się w strefie krajobrazu łągów wierzbowo-topolowych.

Elementem zasługującym na uwagę są bogate zadrzewienia śródpolne. Większość z nich porasta tereny nieatrakcyjne rolniczo, w bezpośrednim otoczeniu wyrobisk, oczek wodnych i wyniesień terenu.

Szate roślinną wzbogacają parki dworskie i zielen cmentarzy. Parki charakteryzują się dużymi walorami estetyczno-krajobrazowymi, 8 z nich posiada dokumentację ewidencyjną, 6 wpis do rejestru zabytków i objętych jest ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wykaz parków można znaleźć w tabeli 2.1.

Tabela 2.1. Wykaz parków Gminy Kołaczkowo

Miejscowość	Powierzchnia (ha)	Układ przestrzenny	Czas powstania
Bieganowo	7,10	krajobrazowy	połowa XIX w.; przekształcenia pocz. XX w., okres międzywojenny
Borkowo	5,06	krajobrazowy	połowa XX w., przekształcenia po II wojnie światowej
Borzykowo	0,80	krajobrazowy	II połowa XIX w.
Gorazdowo	9,6	krajobrazowy z pozostałościami założeń regularnych	połowa XIX w. poszerzony od zach. na pocz. XX w.
Grabowo Królewskie	6,3	krajobrazowy przekształcony w regularny	połowa XIX w.
Kołaczkowo	4,14	regularny, przekształcony fragmentami krajobrazowo	połowa XIX w. modernizowany w latach 1920-1924 przez W. Reymonta
Sokolniki	3,2	krajobrazowy	XIX/XX w., przekształcony w latach 30-tych
Zieliniec	7,35	krajobrazowy	połowa XIX w.

Zielen cmentarna stanowi zazwyczaj małoobszarowe powierzchnie roślinności dekoracyjnej, pełniące funkcję ochronną i ozdobną.

Istniejące zasoby roślinne pozwalają znaleźć schronienie wielu gatunkom fauny. Na terenie Gminy występują m.in. jelenie, sarny, dziki, lisy, zające, wiewiórki, wydry, łasice i kuny. Na terenie Gminy wyznaczono cenne ostoje ptaków wodnych i błotnych w skali regionalnej w dolinie Warty. Z chronionych i ginących ptaków można wyróżnić m.in. żurawia, zimorodka, dzięcioła średniego, błotniaka stawowego i czaplę siwą.

Uboga lesistość Gminy, na tle niewielkich zasobów wód powierzchniowych i występowania słabych gleb klasy VI, daje podstawę do wyznaczania terenów do zalesienia, szczególnie wzdłuż cieków i dróg śródpolnych.

2.5. Surowce mineralne

Gmina posiada dwa udokumentowane złoża kruszywa naturalnego Splawie i Splawie II oraz jedno surowców ilastych Grabowo-Kołaczkowo, jak również rozpoznane wstępnie złoża torfu. Zasoby złóż kruszywa są obecnie eksploatowane, złoża surowców ilastych mogą służyć do produkcji lekkich kruszyw ceramicznych.

Gmina nie posiada innych złóż kopalin pospolitych, co potwierdzają przeprowadzone prace geologiczno-poszukiwawcze.

2.6. Warunki klimatyczne

Według podziału rolniczo-klimatycznego obszar Gminy należy zaliczyć do dzielnicy środkowej VII. Cechą charakterystyczną obszaru jest występowanie niskich opadów atmosferycznych, najwyższej liczby dni słonecznych (ponad 50) oraz najniższych ilości dni pochmurnych (poniżej 130). Liczba dni mroźnych wynosi od 30 do 50, dni z przymrozkami od 100 do 110, natomiast średni czas zalegania pokrywy śnieżnej waha się od 50 do 80 dni.

3. DEMOGRAFIA

3.1. Liczba i struktura ludności

Na terenie Gminy Kołaczkowo mieszka 6.281 osób (stan na 31 grudnia 2002 roku). Liczba mieszkańców Gminy w ostatnich pięciu latach zmieniła się bardzo nieznacznie, spadła bowiem o 81 osób, czyli o około 1%.

Współczynnik przyrostu naturalnego w ostatnich kilku latach był zmienny i wahał się w granicach 0,5-4,6 ze średnią z ostatnich 5 lat wynoszącą 3,08. Współczynnik ten jest wyższy niż dla całego kraju, dla którego w ostatnich 3 latach oscylował wokół zera. Tylko w roku 2000 wskaźnik przyrostu naturalnego zbliżył się do poziomu krajowego.

Duży wpływ na liczbę ludności w Gminie, oprócz przyrostu naturalnego, miało saldo migracji. W ostatnich 5 latach było ono ujemne (z wyjątkiem 2000 roku) i łącznie wyniosło minus 170 osób.

Podstawowe dane, dotyczące ludności Gminy, przedstawiono w tabeli 3.1.

Tabela 3.1. Liczba ludności w Gminie Kołaczkowo w 2002 roku

Ludność				Kobiety na 100 mężczyzn	Współczynnik przyrostu naturalnego
Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Na 1 km ²		
6.281	3.114	3.167	54,2	102	2,5

Gęstość zaludnienia na terenie Gminy jest prawie 2,5-krotnie niższa niż średnia krajowa. Zbliżone są natomiast proporcje między liczbą kobiet a liczbą mężczyzn – w skali całego kraju na 100 mężczyzn przypada 106 kobiet, a w Kołaczkowie – 102 kobiety.

Ludność zamieszkuje 17 miejscowości w ramach 17 sołectw. Największym skupiskiem ludności są sołectwa Bieganowo (819 osób) i Kołaczkowo (818 osób). Pozostałe sołectwa to:

- Borzykowo (728)
- Budziłowo (151)
- Cieśle Małe (79)
- Cieśle Wielkie (80)
- Gałęziewice (191)
- Gorazdowo (516)
- Grabowo Królewskie (648)
- Krzywa Góra (313)
- Łagiewki (57)
- Sokolniki (600)
- Spławie (58)
- Szamarzewo (257)
- Wszembórz (354)
- Zieliniec (448)
- Żydowo (170).

Dane na temat struktury wiekowej ludności zaprezentowano w tabeli 3.2.

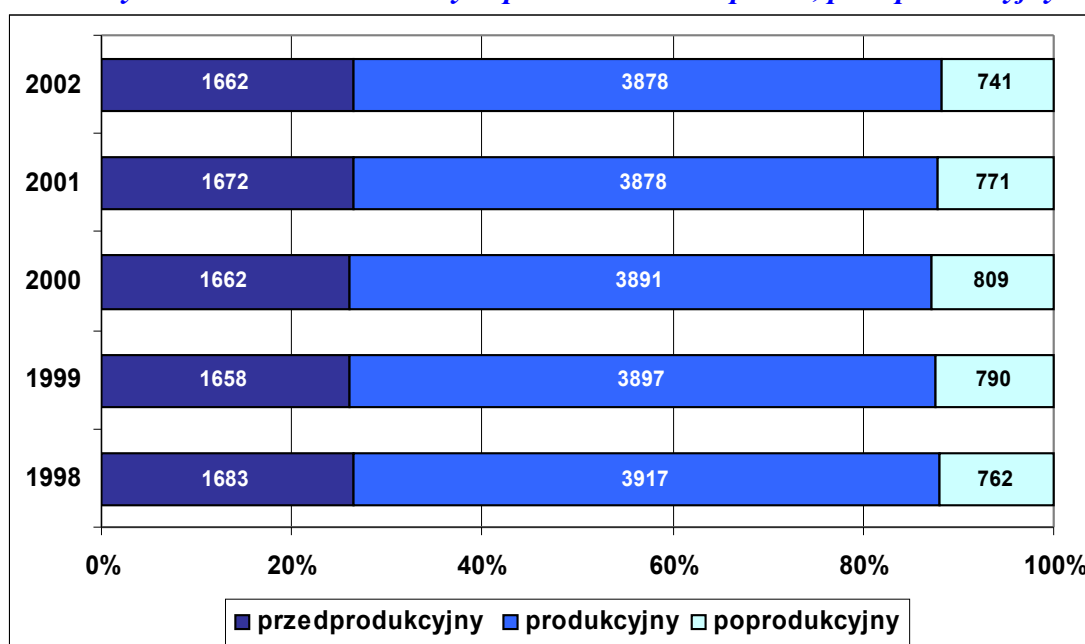
Tabela 3.2. Struktura ludności według grup wiekowych w 2002 r.

Grupy wiekowe	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	Osoby	Struktura	Osoby	Struktura	Osoby	Struktura
Ogółem	6.281	100,0%	3.114	100,0%	3.167	100,0%
0-2	217	3,5%	113	3,6%	104	3,3%
3-6	334	5,3%	168	5,4%	166	5,2%
7-16	1.111	17,7%	555	17,8%	556	17,6%
17-19	346	5,5%	171	5,5%	175	5,5%
20-24	555	8,8%	283	9,1%	272	8,6%
25-39	1.352	21,5%	684	22,0%	668	21,1%
40-59	1.535	24,4%	795	25,5%	740	23,4%
60-64	188	3,0%	90	2,9%	98	3,1%
65-69	176	2,8%	82	2,6%	94	3,0%
70-79	357	5,7%	132	4,2%	225	7,1%
80 i pow.	110	1,8%	41	1,3%	69	2,2%

Struktura wiekowa ludności gminy zmieniała się nieznacznie na przestrzeni ostatnich 5 lat. Udział osób do 16 roku życia jest dokładnie taki sam i wynosi 26,5% ogółu ludności. Utrzymanie się na przestrzeni ostatnich lat takiego samego udziału osób młodych w Gminie jest bardzo nietypową sytuacją, bowiem najczęściej udział ten znacząco maleje. Udział osób starszych (11,8%) jest niższy od średniej dla województwa wielkopolskiego, wynoszącej 15,3%.

Zmiana proporcji między różnymi grupami wiekowymi wpływa znacząco na rynek pracy, bowiem decyduje o liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W Kołaczkowie można odnotować spadek ludności w każdej grupie produkcyjności. Największy spadek, prawie 3%, można zauważyć w grupie ludności poprodukcyjnej. Odpowiednie dane przedstawia wykres 3.1.

Wykres 3.1. Ludność Gminy w podziale na wiek przed-, po- i produkcyjny

Perspektywy zmian demograficznych w Gminie

W Studium Uwarunkowań, określając liczbę ludności w perspektywie kilkunastoletniej, wzięto pod uwagę dotychczasowe tempo rozwoju demograficznego, aspekty społeczne i gospodarcze rozwoju Gminy i otoczenia oraz nowe tendencje gospodarcze w kierunku kształtowania wielofunkcyjnego rozwoju wsi. Ponadto uwzględniono fakt, że procesy migracyjne ulegną osłabieniu z uwagi na małą mobilność ludności, wynikającą z uwarunkowań ekonomicznych. Wobec powyższego, określa się na perspektywę, że pod względem demograficznym ludność uzyska wielkość:

2010 r. – 6.800 mieszkańców

2020 r. – 7.200 mieszkańców.

Największego przyrostu liczby ludności należy spodziewać się we wsiach, posiadających największy potencjał rozwojowy – Kołaczkowo, Borzykowo, Bieganowo, Grabowo Królewskie, Sokolniki. Nastąpią zmiany w strukturze wieku ludności.

Tabela 3.3 Struktura wieku ludności gminy Kołaczkowo – prognoza na 2010 r.

Grupa wieku	Ludność	
Przedprodukcyjna	28%	1.900
Produkcyjna	59%	4.020
Poprodukcyjna	13%	880
Razem	100%	6.800

Efekty przemian demograficznych Gminy będą rzutowały na jej dalszy rozwój społeczno-gospodarczy i przestrzenny. Konsekwencją będzie wzrost zapotrzebowania na tereny mieszkaniowe, tereny usług, tereny zróżnicowanej działalności gospodarczej dla mieszkańców Gminy, a także inwestorów z zewnątrz. Zapewnienie odpowiednio wysokiego poziomu i jakości życia mieszkańców powinno być celem polityki przestrzennej i społeczno-gospodarczej Gminy.

3.2. Bezrobocie

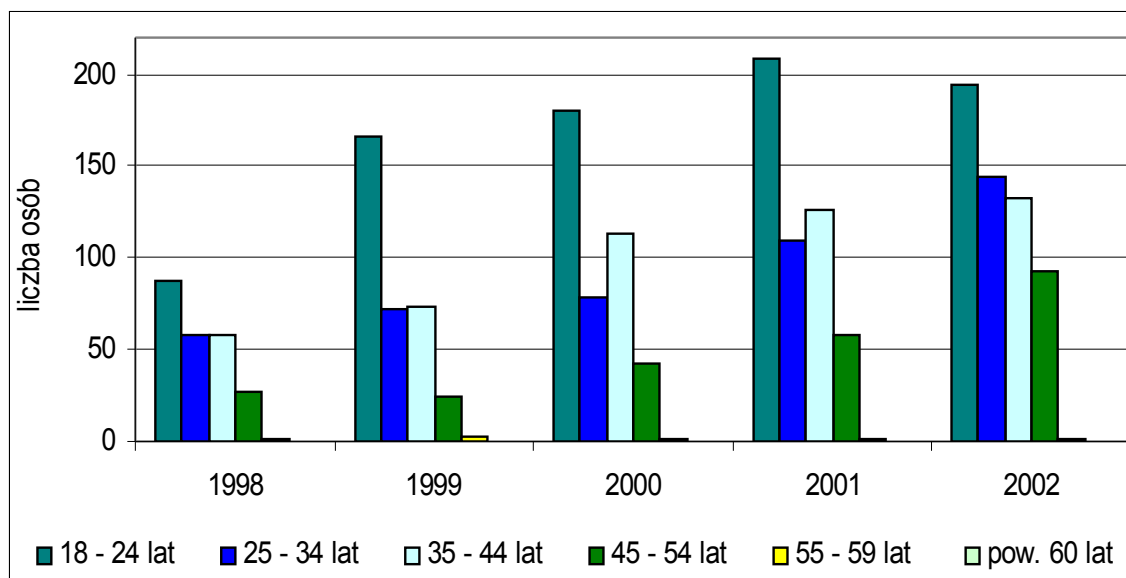
Stopa bezrobocia w Gminie w latach 1998-2001 wzrosła z 7,1% do 20,7%, czyli przewyższa średnią krajową. Niepokojący jest fakt, że z roku na rok liczba osób pozostających bez pracy jest coraz większa – w ostatnich 5 latach wzrosła ona prawie 2,5-krotnie. Na koniec grudnia 1998 roku w Gminie zarejestrowanych było 231 osób bezrobotnych, na koniec 1999 roku – 337 osób, 2000 roku – 415 osób, 2001 roku – 503 osoby, a na koniec 2002 roku aż 565 osób.

Poniżej została przeprowadzona analiza bezrobocia w latach 1998-2002 według następujących kryteriów:

- wieku bezrobotnych
- czasu pozostawania na bezrobociu
- wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych
- stażu pracy bezrobotnych.

Struktura wiekowa osób bezrobotnych została przedstawiona na wykresie 3.2.

Wykres 3.2. Struktura wiekowa bezrobotnych (liczba osób)

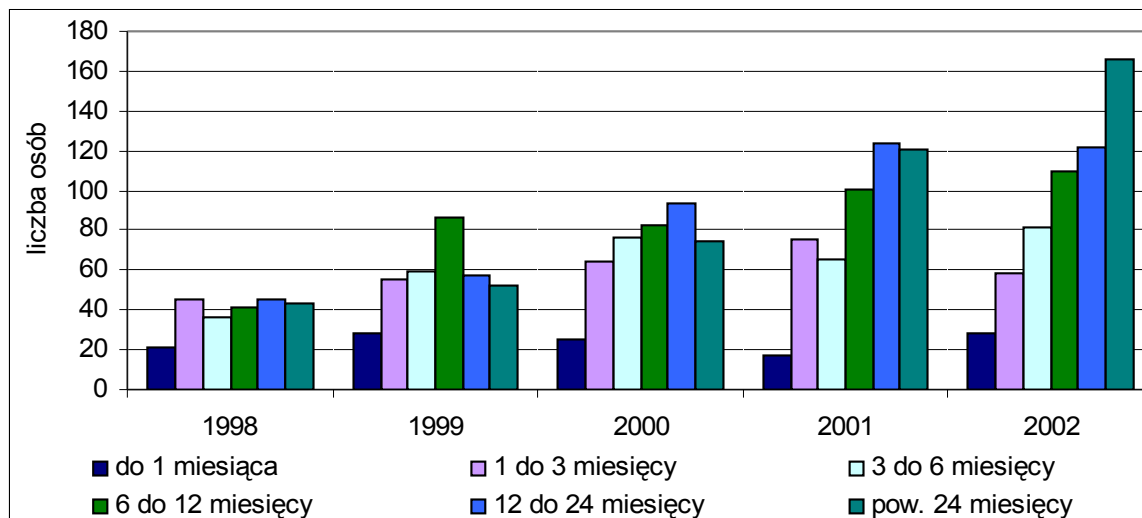
W ciągu ostatnich 5 lat proporcje między grupami wiekowymi osób bezrobotnych uległy zmianom. Wyróżnić należy tutaj zmiany relatywne struktury, tzn. zmiany w stosunku do ogółu bezrobotnych i zmiany nominalne, tzn. w obrębie jednej grupy wiekowej. Największe bezrobocie jest wśród osób młodych, do 24 roku życia - stanowią oni 34,3% ogółu bezrobotnych. Udział ten zmniejszył się co prawda w sensie relatywnym na przestrzeni 5 lat z poziomu 37,7% w roku 1998, ale nominalnie liczba bezrobotnych w tej grupie wiekowej wzrosła o 107 osób w badanym okresie (w roku 2001 wzrost był jeszcze większy, ale w ostatnim roku liczba bezrobotnych w tej grupie zmniejszyła się). Kolejne dwie grupy wiekowe zanotowały nieznaczne zmiany relatywne, natomiast bardzo wzrósł wskaźnik relatywny w grupie wiekowej 45-54 lat (11,7% do 16,3%). Nominalnie liczba bezrobotnych wzrosła w tej grupie o 65 osób, czyli o prawie 250%. Ostatnie dwie grupy wiekowe nie zanotowały na przestrzeni badanych lat żadnych zmian nominalnych.

Niekorzystnym zjawiskiem jest wzrost liczby długotrwale bezrobotnych - powyżej 12 miesięcy (w szczególności dramatyczny wzrost można zaobserwować w grupie osób bezrobotnych ponad 24 miesiące). Podczas gdy w 1998 roku było to 88 osób, stanowiących 38,1% ogółu bezrobotnych, to w 2002 roku grupa ta obejmowała 288 osób stanowiąc 51% ogółu bezrobotnych. Nominalnie wzrosła liczba bezrobotnych w każdej grupie, ale w trzech pierwszych (do 6 miesięcy pozostawania na bezrobociu) można zaobserwować spadek w relacji do ogółu bezrobotnych, natomiast wzrost jest notowany we wszystkich pozostałych grupach (powyżej 6 miesięcy pozostawania bez pracy). Dokładne relacje udziałów poszczególnych grup w stosunku do ogółu bezrobotnych kształtowały się następująco:

- bezrobotni do 1 miesiąca – spadek udziału z 9,1% do 5,0%
- bezrobotni od 1 do 3 miesięcy - spadek udziału z 19,5% do 10,3%
- bezrobotni od 3 do 6 miesięcy - spadek udziału z 15,6% do 14,3%
- bezrobotni od 6 do 12 miesięcy - wzrost z 17,7% do 19,5%
- bezrobotni od 12 do 24 miesięcy - wzrost z 19,5% do 21,6%
- bezrobotni powyżej 24 miesięcy - spadek z 18,6% do 29,4%.

W formie graficznej powyższe informacje zostały przedstawione na wykresie 3.3.

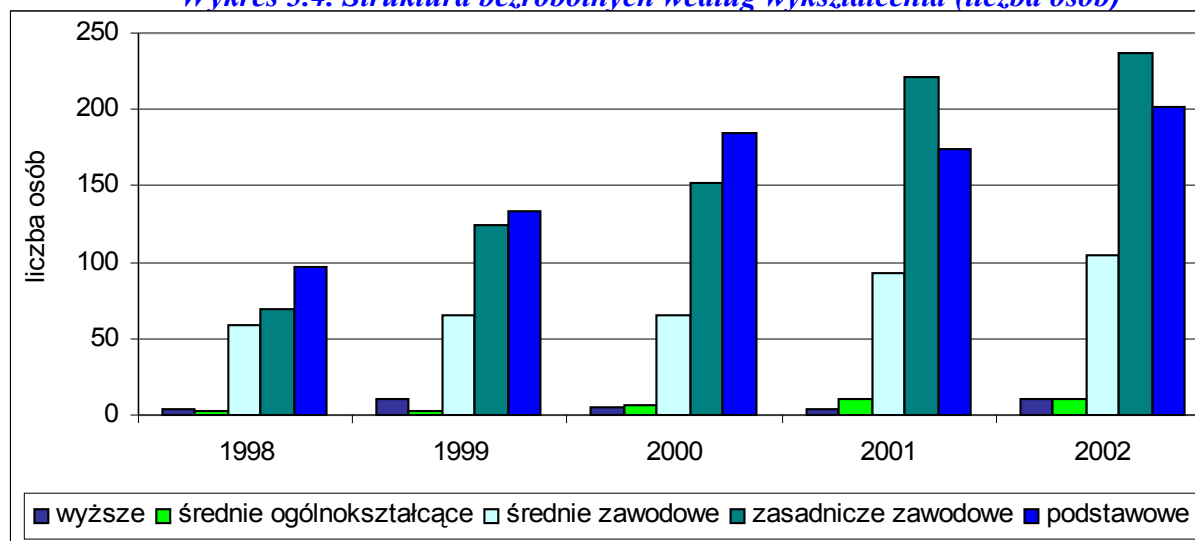
Wykres 3.3 Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania na bezrobociu (liczba osób)

Biorąc pod uwagę kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych można zauważyć, że najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (41,9% bezrobotnych) oraz podstawowym (35,8%). Należy także odnotować duży udział osób z wykształceniem średnim zawodowym (18,6%), a bardzo niski ze średnim ogólnokształcącym (1,9%) i wyższym (1,8%). W analizowanym okresie największą dynamikę zmian zaobserwować można w grupie bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (zmiana z 0,9% do 1,9%) oraz w grupie z wykształceniem zasadniczym zawodowym (wzrost z 29,9% do 41,9% ogółu bezrobotnych). Stosunkowo najbardziej stabilna była grupa bezrobotnych z wykształceniem średnim zawodowym (spadek relatywny z 25,5% do 18,6%).

W formie graficznej informacje zostały przedstawione na wykresie 3.4.

Wykres 3.4. Struktura bezrobotnych według wykształcenia (liczba osób)

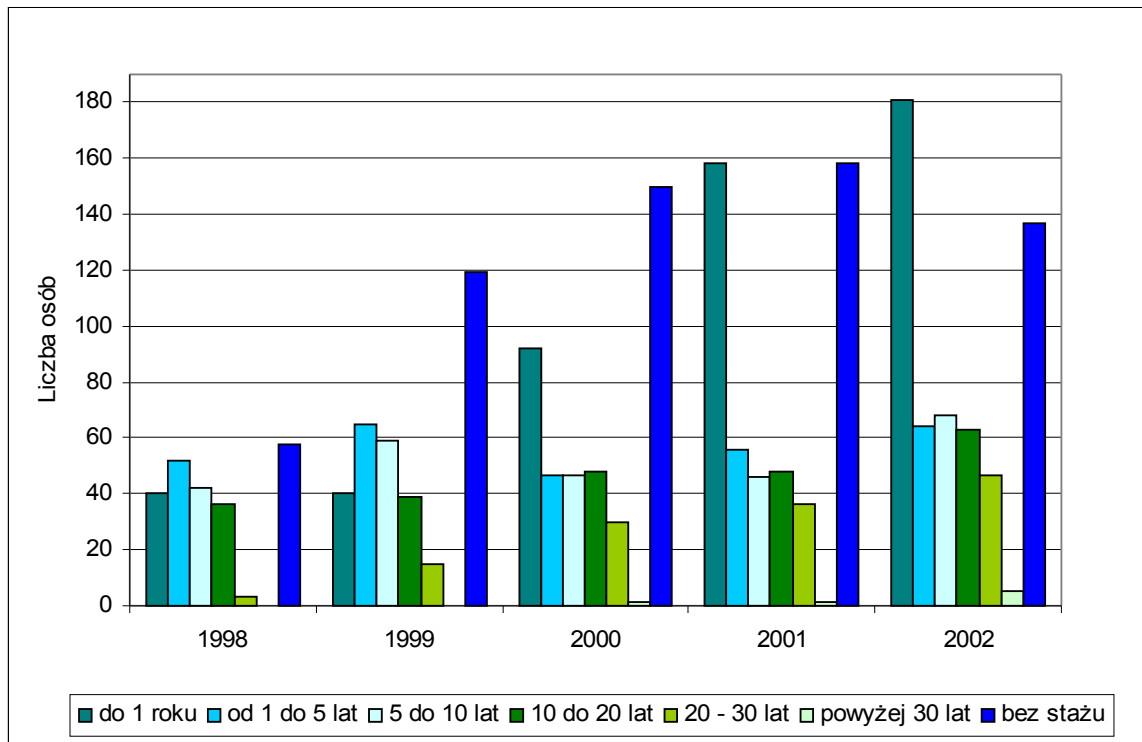

Analizując rynek bezrobotnych według kryterium stażu pracy okazuje się, że najliczniejsze grupy stanowią osoby, które mają staż do 1 roku (32%) oraz osoby bez stażu (24,2%). Wskaźniki dla tych dwóch grup zwiększyły się w analizowanym okresie odpowiednio z poziomów 17,3% i 17,2% ogółu bezrobotnych. Największą dynamiką zmian wykazała się jednak gru-

pa osób ze stażem pracy 20-30 lat - w tej grupie udział osób bezrobotnych wzrósł na przestrzeni ostatnich 5 lat z poziomu 0,9% do 8,3% ogółu pozostających bez pracy. Nominalnie bezrobocie wzrosło we wszystkich grupach, ale w relacji do ogółu bezrobotnych można odnotować spadki w grupach o stażu 1-5 lat oraz 5-10 lat.

Graficzne ujęcie przedstawia wykres 3.5.

Wykres 3.5. Struktura bezrobotnych według stażu pracy (liczba osób)

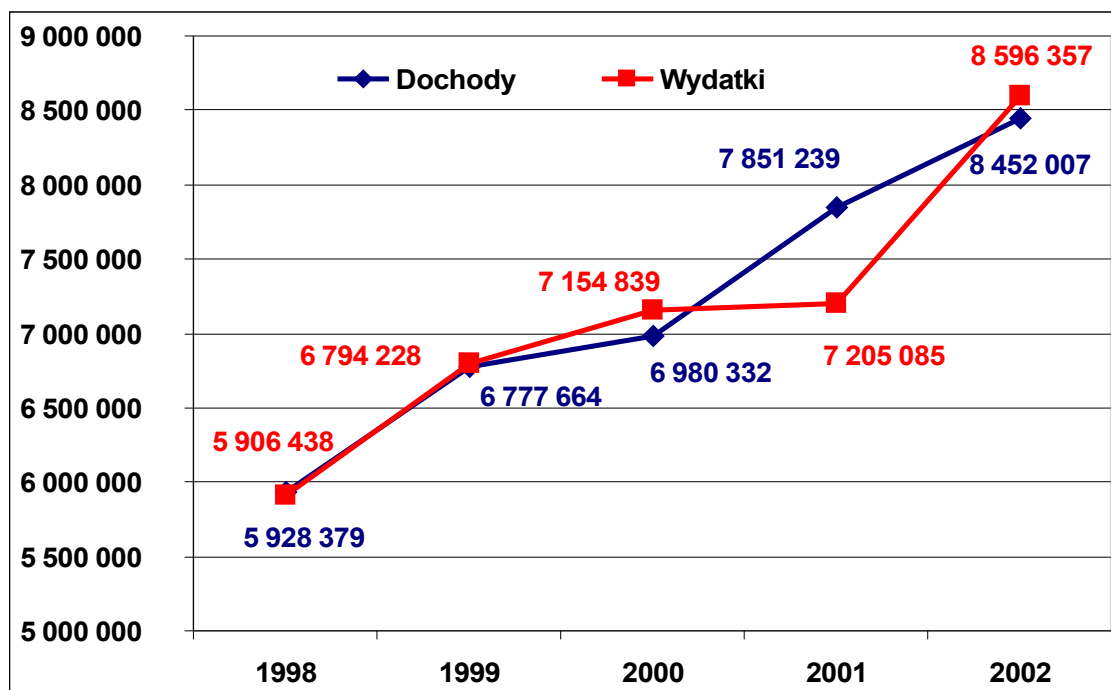

4. BUDŻET GMINY

4.1. Bilans dochodów i wydatków budżetowych

Bilans dochodów i wydatków Gminy w latach 1998-2002 ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4.1. Porównanie poziomu dochodów i wydatków z budżetu Gminy (w zł)

W latach 1998 i 2001 budżet Gminy zamknął się nadwyżką, natomiast w pozostałych latach analizowanego okresu występował deficyt.

Plan dochodów na rok 1998 wynosił początkowo 5.589.270 zł, w ciągu roku został jednak zwiększony o kwotę 403.030 zł, a realizacja zamknęła się na poziomie 98,9% planu, tj. 5.928.379 zł. Wydatki zaplanowano na poziomie 6.270.934 zł, a zrealizowano w 94,2%, czyli na kwotę 5.906.438 zł. Dzięki niskiej realizacji wydatków udało się zamknąć rok budżetowy nadwyżką w wysokości 21941 zł, pomimo zakładanego w planie deficytu w wysokości 278.634 zł.

Plan dochodów nie został zrealizowany w dziale Dochodów od osób prawnych, fizycznych i innych jednostek, przekroczony natomiast został w działach Leśnictwo, Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne oraz Administracja państwowa i samorządowa.

Wydatki nie zostały zrealizowane w planowanej wysokości we wszystkich (z wyjątkiem Rolnictwa i Bezpieczeństwa publicznego) działach. Kwotowo największe oszczędności poczyniono w działach: Gospodarka komunalna, Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne oraz Oświata i wychowanie.

W roku 1999, podobnie jak rok wcześniej, początkowy plan dochodów różnił się od ostatecznego. Pierwotny plan został w trakcie roku zwiększony o kwotę 682.931 zł i na koniec roku zamknął się kwotą 6.908.529 zł. Wydatki zaplanowano na kwotę 7.572.204 zł, zatem

zaplanowano deficyt w wysokości 663.675 zł. Ze względu na niepełną realizację zaplanowanych wydatków i pomimo niepełnej realizacji dochodów, deficyt był mniejszy i opiewał na kwotę 16.564 zł. Deficyt został pokryty nadwyżką z lat poprzednich.

Największe odchylenia między zaplanowanymi i zrealizowanymi dochodami zanotowano w działach Oświata i wychowanie (55% planowanych wpływów) oraz w Rolnictwie i Leśnictwie (dochody wyższe od planowanych odpowiednio 211,2% i 444,4% planu). Ogólnie zrealizowano 98,1% planowanych dochodów. Wydatki zrealizowano w 89,7%, przy czym podobnie jak w roku 1998, największe kwotowo oszczędności poczyniono w działach: Gospodarka komunalna oraz Oświata i wychowanie.

Plan dochodów na 2000 rok opiewał ostatecznie (po zmianach w ciągu roku) na kwotę 7.132.250 zł, a plan wydatków na kwotę 7.673.811 zł. Dochody zrealizowano w 97,87% (kwotowo – 6.980.332 zł), a wydatki w 93,2% (kwotowo – 7.154.839 zł). Odchylenia od pierwotnie zaplanowanych wielkości spowodowały, że rzeczywisty deficyt był mniejszy od planowanego i wyniósł ostatecznie 174.507 zł. Deficyt został pokryty kredytem bankowym oraz nadwyżką z lat poprzednich.

Po stronie dochodowej największe odchylenia odnotowano w dziale Gospodarka komunalna (niepełny wpływ) oraz w działach Rolnictwo i Leśnictwo oraz Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne. Kwotowo największe dodatkowe wpływy w ujęciu nominalnym (62.497 zł) zanotowano w ostatnim z wymienionych działów.

Po stronie wydatków nie zrealizowano zaplanowanych wielkości we wszystkich działach z wyjątkiem działu Urzędy naczelných organów władzy, kontroli i sądownictwa. Największe nominalne odchylenia miały miejsce w działach Gospodarka komunalna (270.933 zł) oraz Transport (112.408 zł).

W budżecie roku 2001 dochody zaplanowano na poziomie 7.863.306 zł i zrealizowano je w 99,8%. Planowane wydatki opiewały na kwotę 7.917.760, faktycznie zaś wyniosły 7.205.085 zł (91% planu), co oznacza, że rok zamknął się nadwyżką budżetową w wysokości 646.154 zł.

Planowanych dochodów nie zrealizowano w działach Administracja publiczna, Dochody od osób prawnych, osób fizycznych i innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz Opieka społeczna. Jednak dzięki nadwyżkowym realizacjom w działach Leśnictwo, Gospodarka mieszkaniowa, Oświata i wychowanie oraz Edukacyjna opieka wychowawcza, realizacja dochodów bliska była planowanej.

Po stronie wydatkowej realizacja różniła się od planów we wszystkich działach za wyjątkiem działu Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony praw oraz sądownictwa. Największe odchylenia realizacji od planu nastąpiły w działach Rolnictwo oraz Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, gdzie oszczędności wyniosły razem prawie 600 tys. zł.

Plan dochodów na rok 2002 zakładał wpływy w wysokości 8.354.673 zł, faktyczna realizacja była wyższa i zamknęła się kwotą 8.452.007 zł, co stanowiło 101,16% planu. Wydatki zaplanowano w wysokości 9.255.081 zł. Faktycznie zrealizowano 92,88% planu, czyli 8.596.357 zł. Niższa realizacja wydatków pozwoliła zamknąć rok budżetowy deficytem mniejszym niż zakładano, tj. w wysokości 144.350 zł. Źródłami pokrycia deficytu były kredyt bankowy i nadwyżka z roku poprzedniego.

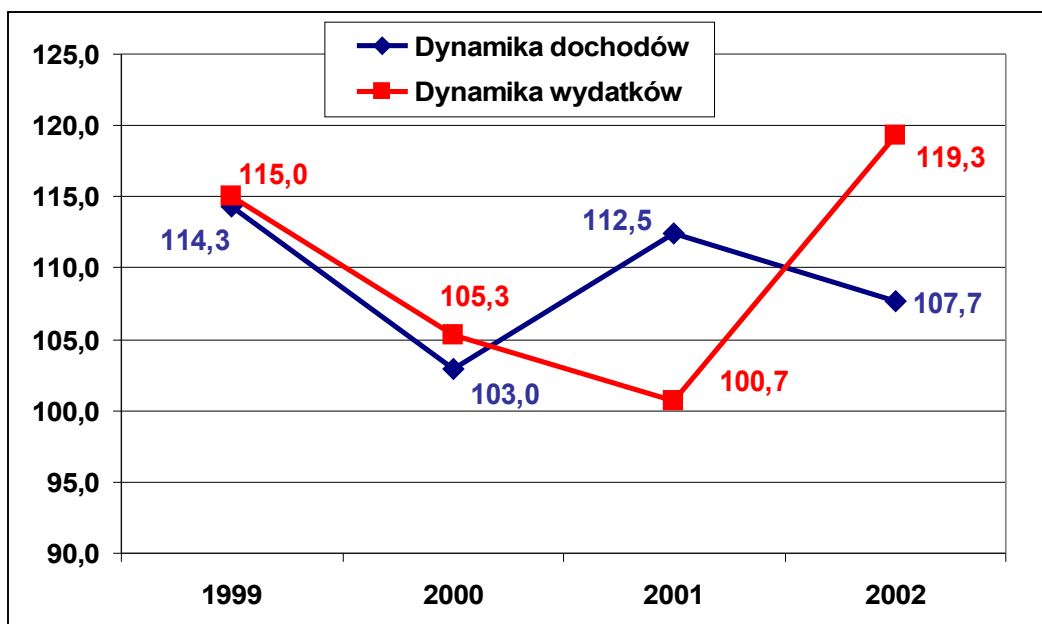
Dochody w niepełnej wysokości zrealizowano tylko w dziale Opieka społeczna, w pozostałych realizacja przekraczała plan. Największe kwotowo nadwyżki zanotowano w działach Dochody od osób prawnych, fizycznych oraz innych osób nie posiadających osobowości prawnej oraz Gospodarka mieszkaniowa (łącznie prawie 71 tys. zł).

Wydatki w pełnej wysokości zrealizowano tylko w dziale Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony praw oraz sądownictwa. W pozostałych działach

realizacja różniła się od planu, a największe nominalnie oszczędności poczyniono w działach: Rolnictwo, Gospodarka mieszkaniowa oraz Transport i łączność (łącznie prawie 588 tys. zł).

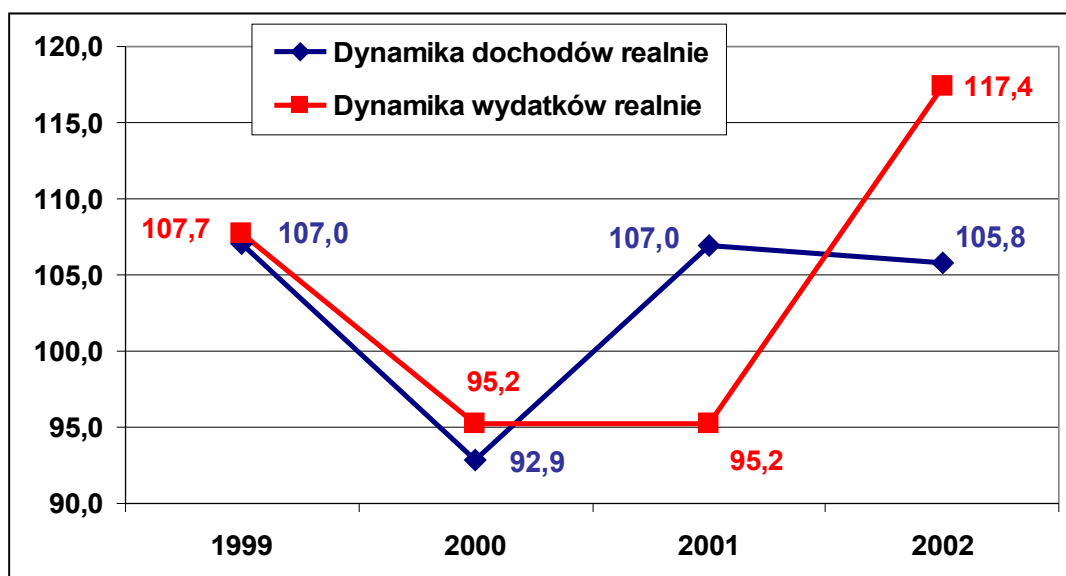
Na wykresie 4.2. przedstawiona została dynamika dochodów i wydatków. Z wykresu wynika, że dochody i wydatki rosły nominalnie w każdym roku, ale ze zmienną dynamiką. Dochody najsilniej rosły w latach 1999 (14,3%) i 2001 (12,5%). Natomiast wydatki wzrosły najsilniej w roku 2002 (prawie 20%) i roku 1999 (15%).

Wykres 4.2. Porównanie nominalnej dynamiki dochodów i wydatków Gminy (rok poprzedni = 100)

Z kolei wykres 4.3. przedstawia dynamikę dochodów i wydatków w ujęciu realnym.

Wykres 4.3. Dynamika dochodów i wydatków Gminy w ujęciu realnym (rok poprzedni = 100)

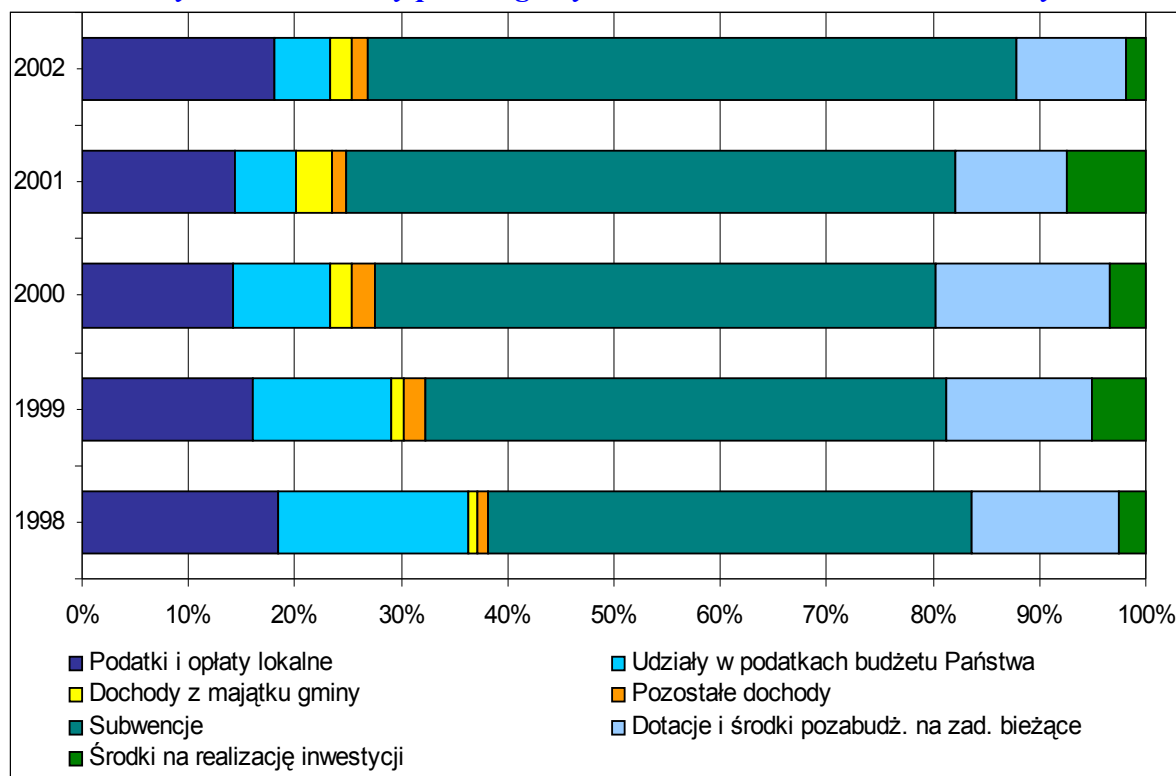

Z wykresu wynika, że realnie dochody najsilniej wzrosły w roku 2001 (w 2000 spadek dochodów), natomiast wydatki bardzo silnie wzrosły w roku 2002. Miało to związek z poczynionymi w Gminie inwestycjami.

4.2. Dochody

Poziom i zmiany dochodów budżetu Gminy na przestrzeni ostatnich pięciu lat zostały przedstawione wyżej. Strukturę dochodów, czyli udziały poszczególnych składników w dochodach Gminy przedstawiono na wykresie 4.4.

Wykres 4.4. Udziały poszczególnych składników w dochodach Gminy

Z analizy danych wynika, że największą część dochodów Gminy w 2002 stanowiła subwencja ogólna z budżetu Państwa (61% ogółu dochodów). Na drugim miejscu są podatki i opłaty lokalne (18%), następnie dotacje i środki pozabudżetowe (10,4%), udziały w podatkach budżetu Państwa (5,2%), dochody z majątku Gminy (2,1%) oraz środki na realizację inwestycji (1,8%).

W ujęciu strukturalnym największe przyrosty dochodów nastąpiły w grupach: dochody z majątku gminy (wzrost o 225,7%), pozostałe dochody (wzrost o 103,2%), subwencja ogólna z budżetu Państwa (91,3%) oraz podatki i opłaty lokalne (40,1%). Zmniejszył się natomiast udział Gminy w podatkach budżetu Państwa – dochody te w 2002 roku stanowiły tylko 40,1% kwoty z 1998 roku. Ogółem dochody w analizowanym okresie wzrosły o 42,6%.

Udział dochodów własnych Gminy w jej łącznych dochodach w poszczególnych latach został przedstawiony w tabeli 4.1.

Tabela 4.1. Dochody ogółem a dochody własne budżetu Gminy

Rok	Dochody ogółem (zł)	Dochody własne (zł)	Procentowy udział
1998	5.928.379	1.204.045	20,3%
1999	6.777.664	1.308.890	19,3%
2000	6.980.332	1.290.755	18,5%
2001	7.851.239	1.491.939	19,0%
2002	8.452.007	1.828.885	22,6%

Z powyższych danych wynika, że udział dochodów własnych pozostawał w analizowanym okresie na podobnym, niskim poziomie, co wskazuje na duże uzależnienie Gminy od dochodów uzyskiwanych z budżetu Państwa. W dochodach własnych dominuje udział podatków i opłat lokalnych, których udział w dochodach ogólnych prezentuje tabela 4.2.

Podatki i opłaty lokalne

Tabela 4.2. Udział podatków i opłat lokalnych w dochodach ogólnych Gminy

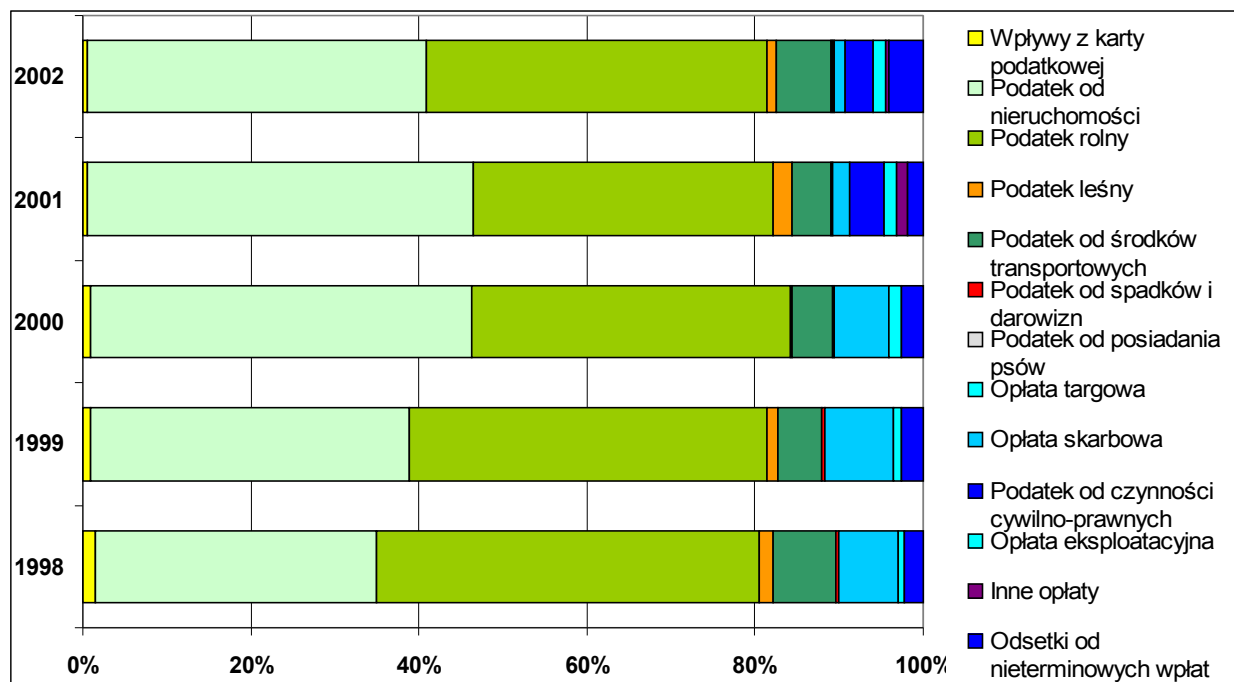
Rok	Dochody ogółem	Podatki i opłaty lokalne	Procentowy udział
1998	5.928.379	1.086.997	18,3%
1999	6.777.664	1.086.067	16,0%
2000	6.980.332	995.047	14,3%
2001	7.851.239	1.121.138	14,3%
2002	8.452.007	1.523.381	18,0%

Udział podatków i opłat lokalnych w stosunku do dochodów ogółem kształtuje się na dość niskim poziomie i w analizowanym okresie charakteryzował się zmiennością. Spadki tego udziału w latach 1999-2001 należy wiązać ze zmniejszeniem się wpływów z tytułu podatku rolnego oraz podatku od środków transportowych. Dopiero znaczny wpływ dochodów z tych tytułów w roku 2002 pozwolił osiągnąć poziom z roku 1998 (18% w stosunku do ogółu dochodów Gminy).

Coraz większym problemem dla budżetu Gminy jest zaleganie przez niektórych płatników z uiszczaniem kwot z tytułu podatków lokalnych (szczególnie podatku rolnego) – łączne zaległości na koniec 2002 roku wyniosły około 346 tys. zł, podczas gdy w 1998 roku było to niewiele ponad 123 tys. zł. Najgorszy pod tym względem był rok 2001, gdy zaległości podatkowe wyniosły 433.628 zł i stanowiły 26,2% ogółu wpływów z tytułu podatków i opłat lokalnych w tymże roku.

Znaczenie poszczególnych podatków przedstawiono na wykresie 4.5.

Wykres 4.5. Struktura podatków i opłat lokalnych

W grupie podatków i opłat lokalnych zdecydowanie dominują dwa podatki – od nieruchomości i rolny. Na koniec 2002 roku generowały one prawie 81% dochodów w ramach omawianej grupy.

W ostatnich 5 latach udział podatku rolnego w podatkach i opłatach lokalnych spadł z 45,5% do 40,4%; najniższy poziom wpływów z tytułu tego podatku zanotowano w 2001 roku (35,8%). Udział podatku od nieruchomości wzrósł w analizowanym okresie z 33,5% do prawie 41%. Najwyższy udział tego podatku w strukturze tej grupy miał miejsce w roku 2001 (45,8%). W ramach tego ostatniego podatku relacja udziału osób prawnych do fizycznych wyniosła 6:4 i spadła w porównaniu do roku 1998 (prawie 7:3). Spadek poziomu podatku rolnego, a wzrost podatku od nieruchomości, jest spowodowany między innymi przekwalifikowywaniem gruntów rolnych i sprzedażą działek na cele budownictwa. Duże znaczenie mają tutaj także, wspomniane wyżej, zaległości podatkowe, które największe są właśnie w przypadku podatku rolnego.

Kolejne miejsce zajmują dochody z tytułu podatku od środków transportowych. Udział tego podatku w podatkach ogółem wyniósł w 2002 roku 6,6% i zmalał w stosunku do 1998 roku (7,4%), ale wzrósł w stosunku do lat 2000-2001, gdy kształtował się poniżej 5%.

W roku 1998 wpływy z opłaty skarbowej wyniosły 7% ogółu wpływów podatkowych, rok później nawet 8,1%. W roku 2002 udział ten wyniósł już tylko 1,3% za sprawą wyodrębnienia z opłaty podatku od czynności cywilno-prawnych.

W 2002 roku dużego znaczenia nabrała pozycja Odsetki od nieterminowych wpłat (4,1% ogółu wpływów podatkowych), która przez poprzednie lata kształtowała się na podobnym 2% poziomie.

Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa. Dotacje i środki pozabudżetowe na zadania bieżące

Tabela 4.3. Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa

Rok	Dochody ogółem	Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa	Udział podatku do dochodów ogółem	Dotacje i środki pozabudżetowe na zadania bieżące	Udział dotacji do dochodów ogółem
1998	5.928.379	1.061.403	17,9%	812.959	13,7%
1999	6.777.664	879.717	13,0%	928.969	13,7%
2000	6.980.332	631.504	9,0%	1.143.372	16,4%
2001	7.851.239	461.959	5,9%	823.614	10,5%
2002	8.452.007	440.357	5,2%	876.939	10,4%

Udział dochodów z tytułu udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa w ostatnich 5 latach spadł do bardzo niskiego poziomu 5%. W prawie 100% jest to udział w podatku dochodowym od osób fizycznych.

Udział dotacji i środków pozabudżetowych na zadania bieżące w ostatnich latach był zmienny, stanowiąc 10-14% dochodów Gminy. Największą część wśród nich stanowią zadania zlecone, przede wszystkim w zakresie pomocy społecznej. Ich udział w ostatnich 5 latach zwiększył się z 58,6% do 64,6% w 2002 roku.

Subwencje

Tabela 4.4. Poziom subwencji w latach 1998-2002

Wyszczególnienie	1998	1999	2000	2001	2002
Subwencja podstawowa	158.874	372.006	639.160	986.966	1.072.198
Subwencja oświatowa	2.323.089	2.623.041	2.677.778	3.059.050	3.644.556
Subwencja rekompensująca	212.885	325.041	364.430	448.040	439.072
Razem - subwencje ogólne z budżetu Państwa	2.694.848	3.320.088	3.681.368	4.494.056	5.155.826

Jak już wyżej wspomniano, subwencje stanowią najistotniejsze źródło dochodów budżetowych Gminy. W 1998 roku była to kwota prawie 2,7 mln zł, a w 2002 roku – już ponad 5,1 mln zł. W tej grupie systematycznie spada udział najistotniejszej pozycji - subwencji oświatowej – z 86,2% w 1998 roku do 70,7% w 2002 roku, rośnie natomiast udział subwencji podstawowej – z 5,9% do 20,8%. Udział subwencji rekompensującej częściową likwidację podatku od środków transportowych oraz utracone dochody z tytułu stosowania ulg podatkowych jest względnie stały i kształtował się w analizowanym okresie w przedziale 7,9%-10%.

Dochody z majątku Gminy

Tabela 4.5. Struktura dochodów z majątku Gminy

Wyszczególnienie	1998	1999	2000	2001	2002
Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych	54.566	29.298	27.042	37.748	36.040
Sprzedaż mienia, wyrobów i składników majątkowych	691	44.800	102.694	209.934	127.182
Zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste		8.206	9.196	10.146	6.064
Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności				1.021	1.077
Dochody z majątku Gminy	55.257	82.304	138.932	258.849	179.949

Dochody z majątku Gminy w ostatnich 5 latach stanowiły od 0,9% (w 1998 roku) do 3,3% (w 2001 roku) ogólnych dochodów budżetowych Gminy; kwotowo były to dochody od 55 tys. zł do 259 tys. zł – łącznie 715.291 zł.

Źródłami dochodów w tej grupie są przede wszystkim:

- dochody ze sprzedaży mienia komunalnego – łącznie około 485 tys. zł w ostatnich 5 latach
- dochody z najmu i dzierżawy (głównie czynsze za najem mieszkań komunalnych) – około 185 tys. zł w analizowanym okresie.

Od 2001 roku pojawiła się nowa pozycja w strukturze dochodów majątkowych Gminy, mianowicie Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności – dochody z tego tytułu w latach 2001-2002 wyniosły ponad 2 tys. zł.

Pozostałe dochody

Poziom tej grupy dochodów budżetowych Gminy w analizowanym okresie wyniósł prawie 600 tys. zł. Udział tej grupy dochodów w dochodach ogólnych Gminy kształtował się w przedziale od 1,0% (w 1998 roku) do 2,2% (w roku 2002).

Najważniejszymi źródłami pozostałych dochodów w ostatnich 5 latach były:

- zezwolenia na sprzedaż alkoholu – 263.754 zł
- wpływy z usług – 201.165 zł.

Środki pozabudżetowe na dofinansowanie zadań bieżących

W ostatnich 5 latach dochody w ramach tej grupy wyniosły ponad 5,5 mln zł. Udział tego źródła w strukturze dochodów ogółem kształtował się w przedziale 10,4% w 2002 roku do 16,4% w roku 2000 (głównie na skutek wyższej niż zwykle dotacji na zadania bieżące – zasiłki i pomoc w naturze na dożywianie dzieci oraz fundusz świadczeń dla emerytów i rencistów – nauczycieli).

Główne pozycje w tej grupie to dotacje na zadania zlecone (w 2002 roku 56,4% ogółu wpływów tej grupy) oraz dotacje na zadania bieżące i środki z innych źródeł (odpowiednio 33,3% i 34,3% ogółu wpływów tej grupy).

Środki na realizację inwestycji

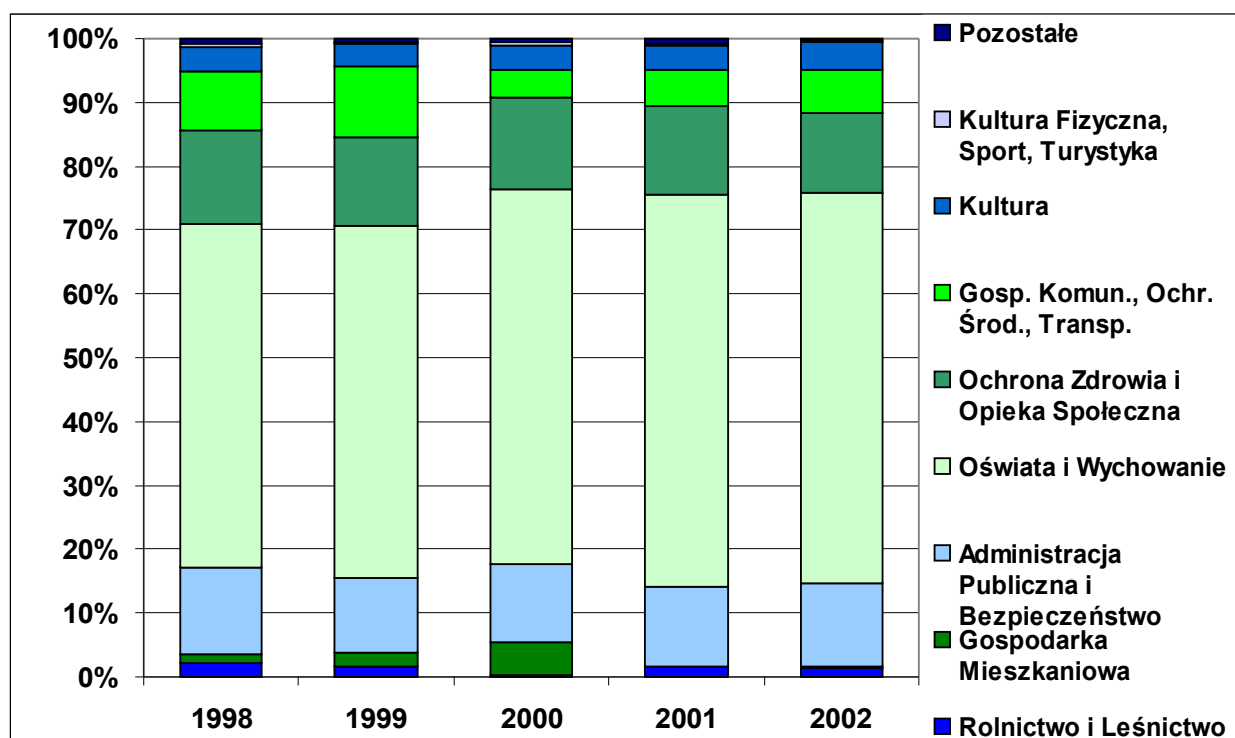
W latach 1998-2002 Gmina pozyskała łącznie na realizację inwestycji 1.458.128 zł, przy czym z budżetu Państwa pochodziło niecałych 20% tej sumy. Największe kwoty (ponad 73% tej grupy dochodów) pochodziły z środków pozabudżetowych, konkretnie z AWRSP z Poznania.

4.3. Wydatki budżetu Gminy

Po stronie wydatkowej w ostatnich 5 latach największy wzrost zanotowano w działach Oświata i Wychowanie oraz Kultura (odpowiednio wzrost o 65,8% i 63,4%). Wydatki spadły natomiast w działach: Gospodarka mieszkaniowa oraz Pozostałe (prawie 50% spadku). Poza wspomnianymi grupami wydatki spadały jeszcze w działach Rolnictwo i Leśnictwo oraz Kultura fizyczna, Sport i Turystyka. Ogółem w analizowanym okresie wydatki budżetowe wzrosły o 45,5%.

Wydatki z budżetu Gminy w podziale na poszczególne działy zostały przedstawione na wykresie 4.6.

Wykres 4.6. Wydatki budżetowe w poszczególnych działach (w %)

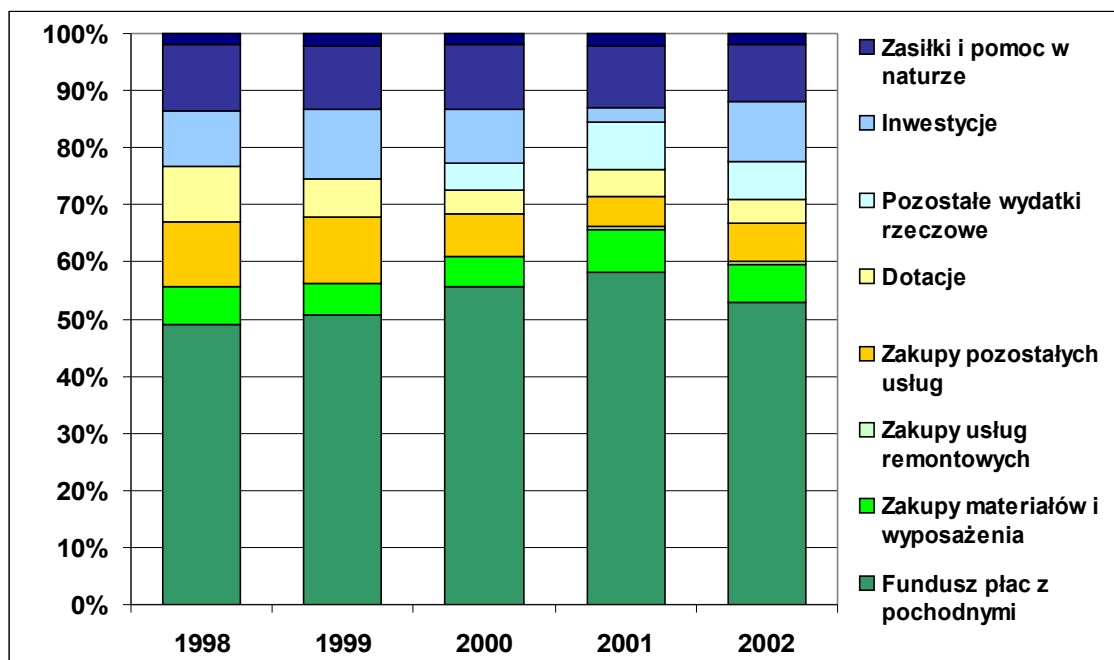
Wnioski, wynikające z analizy danych, są następujące:

- Od 1996 roku, kiedy zadania oświatowe są w całości realizowane przez Gminy, wydatki na oświatę stały się główną pozycją wydatków z budżetu Gminy. W latach 1998-2002 wysokość tych wydatków systematycznie rosła - nominalnie z 3.179 tys. zł do 5.272 tys. zł. Relacja do wydatków ogółem również rosła z 53,8% w roku 1998 do 61,3% w roku 2002. Otrzymywana co roku subwencja oświatowa starczała średnio na 70% wydatków; wartość wydatkowanych środków samorządowych wyniosła w analizowanym okresie blisko 3,5 mln zł.

- Kolejną grupą wydatków są wydatki na administrację publiczną i bezpieczeństwo. Udział tych wydatków w relacji do wydatków ogółem był w analizowanym okresie względnie stabilny i oscylował wokół 13%. Nominalnie wydatki w tej grupie wzrosły z 800 tys. zł w roku 1998 do 1,1 mln zł w roku 2002. W ostatnim z analizowanych lat w ramach niniejszego działu administracja publiczna pochłonęła prawie 92% tych wydatków
- Wydatki na ochronę zdrowia i opiekę społeczną charakteryzowały się delikatnym trendem spadkowym w ujęciu relatywnym (z 14,7% ogółu wydatków w roku 1998 do 12,4% w roku 2002), natomiast nominalnie wzrosły (z 870 tys. zł w 1998 roku do 1,067 mln zł w roku 2002). Prawie całość wydatków związana była z opieką społeczną, w szczególności z dodatkami mieszkaniowymi, zasiłkami i pomocą w naturze oraz składkami na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.
- Wydatki na gospodarkę komunalną, ochronę środowiska i transport wykazały się w analizowanym okresie znaczną zmiennością, wahając się od 4,5% ogółu wydatków w roku 2000 do ponad 11% w roku 1999. Łącznie w ostatnich 5 latach Gmina wydała w tej grupie ponad 2,609 mln zł. Udział wydatków transportowych w tej grupie był dość niski w pierwszych dwóch analizowanych latach (około 22% ogółu), następnie gwałtownie wzrósł, osiągając w roku 2002 poziom 61,4% ogółu wydatków, co związane było z realizacją inwestycji w drogi gminne, jak również relatywnym zmniejszeniem się wydatków, związanych z gospodarką komunalną.
- Na kulturę w Gminie w ostatnich 5 latach wydano ponad 1,4 mln zł, a relacja do ogółu wydatków Gminy utrzymywała się na podobnym poziomie około 4%, co w porównaniu z wieloma innymi gminami, zwłaszcza wiejskimi, jest wielkością znaczącą. W ostatnim analizowanym roku ta relacja lekko zwiększyła się do 4,4% ogółu wydatków. Z kwoty 1,407 mln zł, o której wyżej mowa, na remont zabytkowego Pałacu Władysława Reymonta w Kołaczkowie wydano 126 tys. zł, na działalność bibliotek – 611 tys. zł, działalność GOK – 560 tys. zł, a na świetlice i kluby wiejskie – 110 tys. zł.
- Nakłady na kulturę fizyczną i sport miały charakter marginalny, co skłania do niepokoju. Łączne wydatki w analizowanym okresie przekroczyły niewiele 100 tys. zł, nie osiągając w żadnym roku relacji do ogółu wydatków wyższej niż 0,4%.

Innego podziału wydatków budżetowych można dokonać według kryterium rodzajowego.

Wykres 4.7. Struktura wydatków Gminy według kategorii

Najważniejszą pozycją w wydatkach z budżetu Gminy jest fundusz płac z pochodnymi (obejmuje on nie tylko pracowników Urzędu Gminy, ale także innych jednostek gminnych, w tym płace w oświacie). Jego poziom w latach 1998-2002 wzrósł z 2,9 mln zł do 4,6 mln zł, co oznacza utrzymywanie udziału w łącznych wydatkach budżetu Gminy w granicach 50%.

Kolejną pozycję stanowią wydatki inwestycyjne. Gmina wydała łącznie w ciągu ostatnich 5 lat na inwestycje prawie 3,2 mln zł, co stanowiło około 10% ogółu jej wydatków. Wyjątkiem był tylko rok 2001, gdy wydatki inwestycyjne wyniosły zaledwie 2,4% wydatków, głównie na skutek zbyt późnego podpisania porozumienia z AWRSP w Poznaniu, dotyczącego wodociągowania oraz budowy sieci kanalizacyjnej.

Na podobnym do wydatków inwestycyjnych poziomie utrzymywały się zasiłki i pomoc w naturze, charakteryzując się jednak większą stałością wielkości relatywnych.

Na zakup usług (poza remontowymi) Gmina przeznaczala od 5,2% ogółu wydatków w roku 2001 do 11,5% ogółu wydatków w roku 1999. Łącznie w analizowanym okresie zakupy wyniosły blisko 3 mln zł.

Zakup materiałów i wyposażenia charakteryzował się względną stałością wielkości relatywnych i kształtował się średnio na poziomie 6% ogółu wydatków. Łącznie materiały i wyposażenie kosztowały Gminę w ostatnich 5 latach 2,25 mln zł.

W 2000 roku pojawiły się w strukturze wydatków Gminy wydatki rzeczowe. Przez 3 lata Gmina wydała na ten cel 1,5 mln zł. Najwyższą relację do wydatków ogółem odnotowano w 2001 roku (8,4% ogółu wydatków).

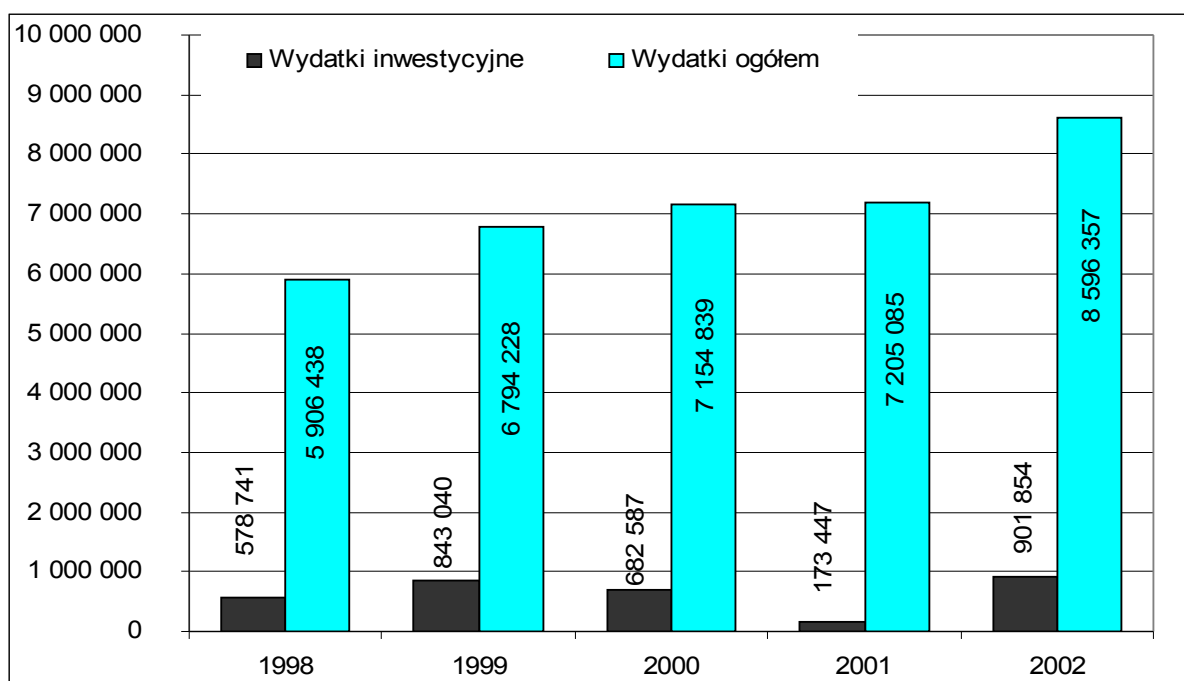
Wydatki inwestycyjne

Poziom wydatków inwestycyjnych i ich udział w całkowitych wydatkach budżetowych Gminy były następujące:

Tabela 4.6. Poziom wydatków inwestycyjnych i ich udział w wydatkach budżetu Gminy

Rok	Wydatki inwestycyjne	Udział inwestycji w wydatkach budżetowych
1998	578.741	9,8%
1999	843.040	12,4%
2000	682.587	9,5%
2001	173.447	2,4%
2002	901.854	10,5%

Proporcje inwestycji do całkowitych wydatków budżetowych zostały w formie graficznej zilustrowane na wykresie 4.8.

Wykres 4.8. Wydatki budżetowe ogółem a wydatki inwestycyjne w Gminie (w zł)

Najważniejsze inwestycje w Gminie w ostatnich latach, wraz ze źródłami finansowania, zawiera poniższe zestawienie.

1998 r.

- kanalizacja – 54.009 zł, z tego 50.000 zł AWRSP, a 4.009 zł Urząd Gminy
- wodociągi – 65.424zł , z tego 20.000 zł Wielkopolski Urząd Wojewódzki, a 45.424 zł Urząd Gminy

- hydrofornia – 7.900 zł - Urząd Gminy
- parking – 3.900 zł - Urząd Gminy
- drogi – 204.263 zł - Urząd Gminy
- Szkoła Podstawowa Grabowo Królewskie – 245.922 zł, z tego 80.000 zł Kuratorium Oświaty, a 165.922 zł Urząd Gminy

1999 r.

- kanalizacja – 174.890zł - Urząd Gminy
- wodociągi – 3.561zł - Urząd Gminy
- zagospodarowanie przestrzenne – 50.415 zł - Urząd Gminy
- hydrofornia – 10.100 zł - Urząd Gminy
- parking – 29.893 zł - Urząd Gminy
- drogi – 64.790 zł - Urząd Gminy
- działka pod zabudowę – 29.893 zł - Urząd Gminy
- Szkoła Grabowo Królewskie – 380.987 zł, z tego 40.000 zł Kuratorium Oświaty, a 340.987 zł Urząd Gminy

2000 r.

- komputery – 4.634 zł - Urząd Gminy
- kanalizacja – 581.516 zł, z tego 300.000 zł AWRSP, a 281.516 zł Urząd Gminy
- wodociągi – 67.676 zł - Urząd Gminy
- hydrofornia – 5.392 zł - Urząd Gminy
- droga Gałęzewice – 2.500 zł - Urząd Gminy
- Szkoła Grabowo – 417.783 zł, z tego 94.716 zł NFOŚ, a 323.067 zł Urząd Gminy

2001 r.

- wodociągi – 79.481 zł - Urząd Gminy
- zagospodarowanie przestrzenne – 32.000 zł - Urząd Gminy
- hydrofornia – 21.949 zł - Urząd Gminy
- chodnik Cieśle Wielkie – 16.106 zł - Urząd Gminy
- drogi – 24.066 zł - Urząd Gminy

2002 r.

- komputery – 56.593 zł - Urząd Gminy
- kanalizacja – 72.543 zł, z tego 50.000 zł AWRSP, a 22.543 zł Urząd Gminy
- wodociągi – 6.043 zł - Urząd Gminy
- hydrofornia – 8.251 zł - Urząd Gminy
- samochód z przyczepą – 14.300 zł - Urząd Gminy
- drogi – 200.093 zł, z tego 100.000 zł Urząd Marszałkowski, a 100.093 zł Urząd Gminy
- hala sportowa – 798.505 zł - Urząd Gminy.

4.4. Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz środki specjalne

Wpływy do GFOŚiGW pochodzą z Urzędu Marszałkowskiego – są to opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska na terenie Gminy. W 2002 roku uzyskano przychody w wysokości 235.367 zł. Z kolei poniesione koszty wyniosły 1.867 zł. Stan środków obrotowych na koniec roku wyniósł 248.089 zł.

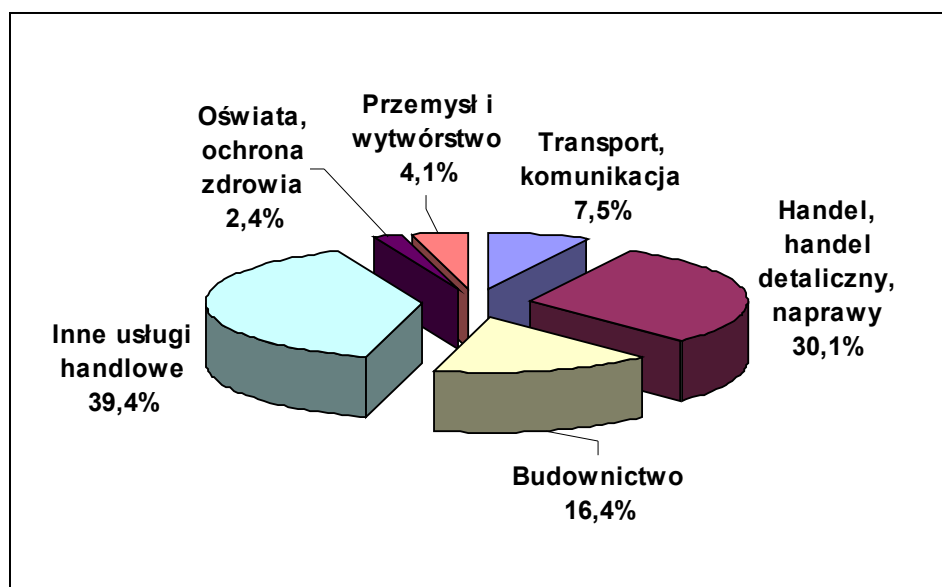
Środek specjalny Gmina posiada dopiero od 2003 roku. W Urzędzie Gminy są to dochody z tytułu zajęcia pasa drogowego (drogi gminne) Wydatki dotyczą remontów dróg. W GZOEiAO środek specjalny to stołówki – wpłaty pochodzą z odpłatności za wyżywienie w stołówkach szkolnych, a wydatki dotyczą zakupu żywności.

5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

5.1. Podmioty gospodarcze

Jak wspomiano na początku raportu, Gmina Kołaczkowo to gmina o charakterze rolniczym. W ewidencji Gminy liczba podmiotów gospodarczych w roku 2002 obejmowała 292 podmioty. Struktura branżowa zarejestrowanych podmiotów przedstawiona jest na wykresie 5.1.:

Wykres 5.1. Struktura branżowa zarejestrowanych w ewidencji gminy podmiotów

Z przedstawionych danych wynika, że większość z podmiotów, gospodarujących na terenie Gminy, zajmuje się handlem i usługami (70%). Z analizy układu przestrzennego wynika, że podmioty gospodarcze występują w każdej wsi sołectkiej, lecz z różną intensywnością. Większość podmiotów skoncentrowana jest w 4 wsiach, a mianowicie: Kołaczkowie, Borzykowie, Bieganowie i Sokolnikach. Te wsie wyróżniają się największą aktywnością gospodarczą, na uwagę zasługują także wsie Zieleniec i Grabowo Królewskie.

Według danych systemu REGON Głównego Urzędu Statystycznego, liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Kołaczkowo była wyższa niż ta wynikająca z ewidencji Urzędu Gminy¹ i kształtowała się następująco w ciągu ostatnich 5 lat (stan na koniec grudnia):

- w 1998 roku – 241
- w 1999 roku – 269
- w 2000 roku – 293
- w 2001 roku – 340
- w 2002 roku – 389.

¹ Podmioty ewidencjonowane w rejestrze w UG to osoby fizyczne, prowadzące indywidualną działalność gospodarczą, natomiast podmioty w systemie REGON to także spółki, wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego.

W ciągu 5 lat liczba podmiotów wzrosła aż o 148, tj. ponad 60%. Liczba podmiotów, przypadających na 1 tys. mieszkańców zwiększyła się z 38,7 do 63,3, co dla Gminy typowo wiejskiej jest zadowalającym wynikiem. Z drugiej strony trzeba sobie zdawać sprawę z tego, że w ostatnim czasie zwiększenie liczby firm jest uwarunkowane polityką niektórych pracodawców, wymagających od pracowników zakładania własnej działalności gospodarczej w miejsce zatrudnienia ich na umowę o pracę.

Największe przedsiębiorstwa w gminie to:

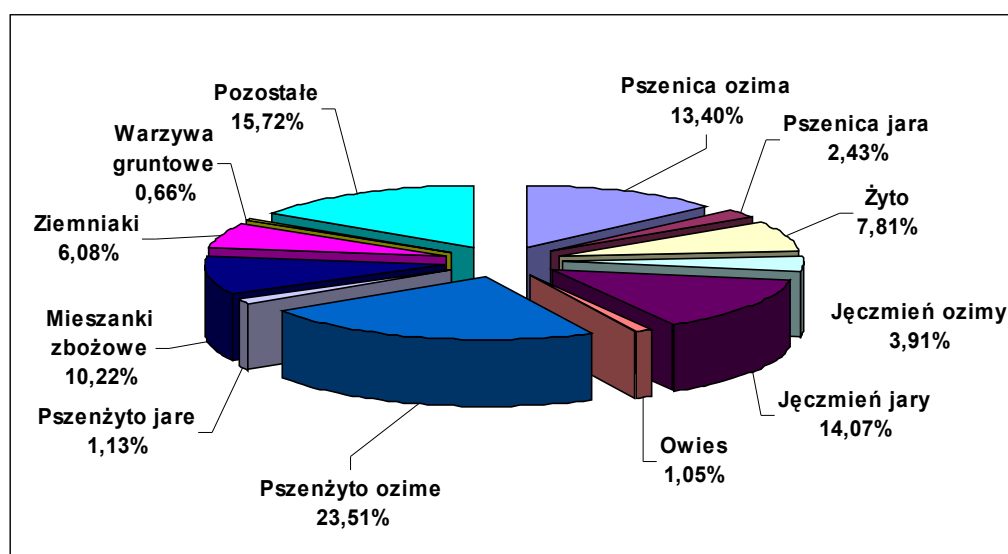
- Marena – firma odzieżowa
- 2 stolarnie w Kołaczkowie i Borzykowie
- Tartak w Borzykowie
- Kanplast – firma wytwarzająca znicze
- ATM – firma transportowa w Żydowie
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”
- Części samochodowe – p. Pietryga
- Przedsiębiorstwo Handlowe – St. Baranowski w Borzykowie
- Przedsiębiorstwo ARKO w Borzykowie
- Hurtownia DAKAR w Borzykowie
- Amplo-Merol w Borzykowie
- Rolnicza Spółdzielnia Handlowo-Usługowa w Kołaczkowie
- Jubilerstwo w Kołaczkowie – A. Wojciuch
- Lecznica dla zwierząt w Borzykowie
- Produkcja zniczy w Grabowie Król. – T. Pacyński
- Firma transportowa w Zielińcu
- Zakład Rolny St. Waszak w Kołaczkowie
- IR-PASZ we Wszemborzu
- STYROMEX w Borzykowie – A. Twardy
- Hurtownia "Ewa" w Kołaczkowie – p. Fiszer.

5.2. Rolnictwo

Jak wspomniano we wstępnej części raportu, użytki rolne zajmują 9.945 ha, czyli stanowią prawie 86% powierzchni Gminy (por. wykres 2.1). Jak również wcześniej wspomniano, Gmina posiada przeciętne warunki do produkcji rolniczej ze wskaźnikiem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej równym 66,3. Gmina nie posiada gleb klasy bonitacyjnej I i II. Gleby klasy III zajmują 23,4% powierzchni gruntów ornych, natomiast grunty klasy IV zajmują 44,5% tej powierzchni. (por. wykres 2.5). Najlepsze gleby klas III i IV, skupione w dużych arealach występują we wsiach: Kołaczkowo, Bieganowo, Gorazdowo, Grabowo Królewskie, Krzywa Góra, Wszembórz, Zieliniec oraz w mniejszych enklawach w rejonie wsi Budziłowo, Szamarzewo, Sokolniki. W relacji do warunków krajowych, Gmina ma względnie korzystne warunki do gospodarowania rolniczego.

Grunty orne zajmują zdecydowaną większość (ponad 93% powierzchni) terenów wykorzystywanych przez działalność rolniczą (por. wykres 2.2). Strukturę upraw w Gminie przedstawia wykres 5.2.

Wykres 5.2. Struktura upraw w Gminie

W strukturze tej przeważają zboża (77,5% całości upraw), głównie pszenżyto ozime (23,5%), jęczmień jary (14,1%) oraz pszenica ozima (13,4%).

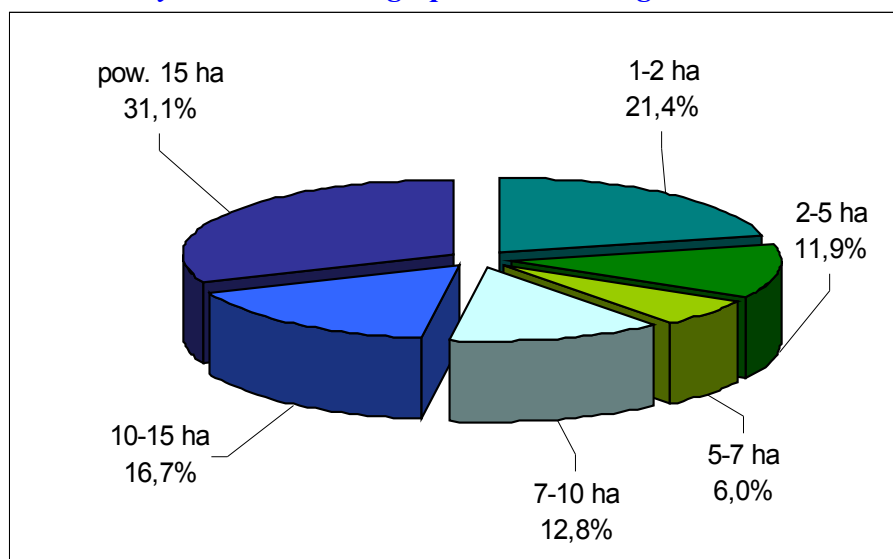
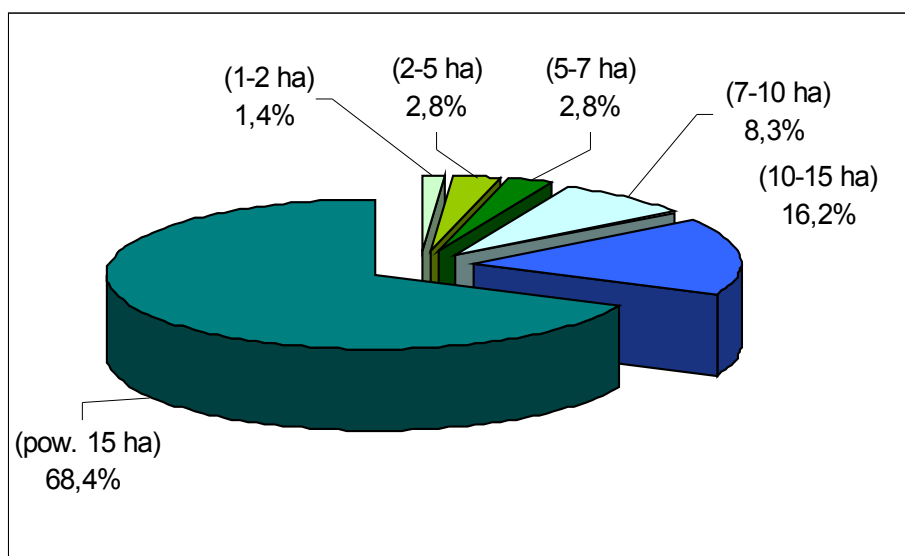
Na terenie Gminy ważną rolę odgrywa również hodowla, przede wszystkim trzody chlewnej. Szczegółowe dane na ten temat zostały przedstawione w tabeli 5.1.

Tabela 5.1. Dane o hodowli na terenie Gminy (stan na koniec 2002 roku)

Wyszczególnienie	Sztuki
Bydło	2.886
w tym krowy	1.243
Trzoda chlewna	34.760
w tym lochy	3.128
Owce	780

W sumie na terenie Gminy znajduje się 695 indywidualnych gospodarstw rolnych, które gospodarują na areale 8.972 ha, czyli na ponad 90% wszystkich użytków rolnych w Gminie.

W strukturze gospodarstw rolnych zwraca uwagę wysoki udział gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha. Na ogólną liczbę 695 gospodarstw aż 216 ma powierzchnię przekraczającą 15 ha, obejmując blisko 70% powierzchni użytków rolnych. Gospodarstw o areale 10-15 ha jest 116 i obejmują one ponad 16% powierzchni użytków rolnych Gminy. Gospodarstw małych, o areale 1-2 ha jest 149 (21,4% ogółu), ale gospodarzą one zaledwie na 130 ha, stanowiących 1,4% uprawianych użytków rolnych. Należy przypuszczać, że praca w rolnictwie nie jest głównym źródłem utrzymania dla właścicieli tych gospodarstw. Szczegółowe dane o rozkładzie wielkości gospodarstw i zajmowanej przez nie powierzchni użytków przedstawiają wykresy 5.3. i 5.4.

Wykres 5.3. Liczba gospodarstw według wielkości**Wykres 5.4. Struktura obszarowa gospodarstw**

Oprócz gospodarstw indywidualnych użytki rolne są własnością (por. wykres 2.3):

- Skarbu Państwa – 2.826 ha
- Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste – 19 ha
- Gmin i związków międzygminnych – 193 ha
- Gmin przekazane w użytkowanie wieczyste – 10 ha
- Spółdzielni – 137 ha
- Kościołów i związków wyznaniowych – 268 ha
- pozostałych osób prawnych – 32 ha.

Największe gospodarstwa w Gminie to:

- Gospodarstwo Krzywa Góra należąca do RSP Kębłowo (Gmina Miłosław)
- Rolnicza Spółdzielnia Usługowo-Handlowa w Kołaczkowie, gospodarująca na obszarze 20,44 ha i zatrudniająca około 14 osób.

Największe w przeszłości gospodarstwo „Biegrol” przejęła Agencja Nieruchomości Rolnych. Obecnie są na tym terenie 2 gospodarstwa (Bieganowo i Grabowo), dzierżawione przez firmę Golpasz z Janowca Wlkp. Firma zrezygnowała z hodowli pozostawiając uprawy roślinne.

5.3. Zatrudnienie

Według danych Urzędu Statystycznego liczba pracujących na terenie Gminy osób była następująca:

- 1998 r. – 679
- 1999 r. – 612
- 2000 r. – 535
- 2001 r. – 410
- 2002 r. - 443.

Należy zaznaczyć jednak, że:

- dane obejmują osoby prawne niezależnie od ilości zatrudnienia, natomiast osoby fizyczne od 6 osób i więcej
- dane obejmują zakłady, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej
- dane nie obejmują pracujących w rolnictwie indywidualnym, we wspólnotach mieszkaniowych, organizacjach kościelnych i wyznaniowych.

W związku z wymienionymi wyżej ograniczeniami, użyteczność danych udostępnianych przez GUS jest znikoma.

6. MIENIE KOMUNALNE

Podstawowe informacje na temat mienia komunalnego Gminy zostały przedstawione w tabeli 6.1.

Tabela 6.1. Dane na temat mienia komunalnego Gminy

Opis mienia według grup rodzajowych	1998	1999	2000	2001	2002
	Łączna ilość				
I. Grunty komunalne ogółem w ha	211,22	212,76	213,9	209,5	208,7
1. Grunty orne	17,5	17,5	17,5	15,5	15,5
2. Drogi	122,51	122,51	122,51	122,51	122,51
3. Lasy					
4. Place i tereny zielone	22,68	22,68	22,68	22,68	22,68
5. Ogrody działkowe					
6. Tereny rekreacyjne					
7. Działki budowlane			2,68	2,68	2,68
8. Działki przemysłowo – handlowe	17	18,24	17	17	16,65
9. Cmentarze komunalne					
10. Inne	31,53	31,83	31,53	29,13	28,68
II. Obiekty komunalne ogółem: liczba	36	36	34	31	27
1. Budynki mieszkalne	14	14	12	9	5
2. Budynki niemieszkalne, budowle					
3. Obiekty szkolne	7	7	7	7	7
4. Obiekty przedszkolne	2	2	2	2	2
5. Miejsko – gminne biblioteki	4	4	4	4	4
6. Ośrodki kultury i świetlice	9	9	9	9	9
7. Ośrodki sportu i rekreacji					
8. Obiekty służby zdrowia					
9. Placówki usługowo – handlowe					
10. Inne					

Z powyższego zestawienia wynika, że łączna powierzchnia gruntów komunalnych w ostatnich 5 latach praktycznie nie uległa większej zmianie.

Jeżeli chodzi o obiekty komunalne, to ich łączna liczba spadła o 9. Zmniejszenie liczby obiektów komunalnych jest efektem zbycia mieszkań komunalnych.

W ramach porozumienia z AWRSP O/T Poznań Gmina nieodpłatnie przejęła:

- oczyszczalnię ścieków w Grabowie Król.
- wodociąg Grabowo Król.
- hydrofornię Gorazdowo wraz z wodociągiem
- hydrofornię Bieganowo wraz z wodociągiem.

Informacje na temat wybranych aspektów finansowych, związanych z gospodarowaniem mieniem komunalnym, przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 6.2. Dane na temat finansów mienia komunalnego Gminy

L.p.	Wyszczególnienie	1998	1999	2000	2001	2002
	Lokale użytkowe					
1	Lokale użytkowe liczba szt.	8	8	8	8	8
2	Lokale użytkowe powierzchnia m2	621,5	621,5	621,5	621,5	621,5
3	Czynsz za lokale użytkowe (za 1m2) netto					3,27
4	Środki uzyskane z wynajmu lokali użytkowych					24.374
5	Środki uzyskane ze sprzedaży lokali użytkowych					
	Mieszkania komunalne					
6	Czynsz za mieszkania komunalne (za 1m2) netto	0,75	1	1	1,1	1,14
7	Koszt utrzymania mieszkań komunalnych ogółem	45.331	43.624	75.173	25.720	15.696
8	Środki uzyskane z wynajmu mieszkań komunalnych	38.551	42.730	67.020	27.381	14.633
9	Dopłaty z budżetu do utrzymania mieszkań komunalnych	529	13.695	2.058	3.655	3.159
10	Remonty mieszkania komunalne	1.200	1.088	15.840	7.835	2.619
11	Inwestycje mieszkania komunalne					
12	Sprzedaż mieszkań komunalnych szt	0	0	15	33	5
13	Środki uzyskane ze sprzedaży mieszkań komunalnych	0	0	82.694	180.924	73.957
	Grunty komunalne					
14	Sprzedaż gruntów komunalnych szt	0	2	2	4	3
15	Sprzedaż gruntów komunalnych ha	0	0,6	1	0,65	0,53
16	Środki uzyskane ze sprzedaży gruntów komunalnych i nieruchomości	0,00	44.800	22.500	34.910	49.800

Jak już wyżej wspomniano, stan liczbowy budynków i mieszkań komunalnych zmniejsza się – w ostatnich latach Gmina zbyła 53 mieszkania, nadal jednak w dyspozycji Gminy pozostaje 5 budynków mieszkalnych.

Utrzymywanie mieszkań komunalnych stanowi pewne obciążenie dla budżetu Gminy, bowiem wpływy z tytułu wynajmu mieszkań komunalnych nie pokrywają w pełni kosztów ich utrzymania, mimo że w ciągu 5 lat stawka czynszu za 1 m² wzrosła z 0,75 do 1,14 zł netto za 1 m². Kwotowo różnica między wpływami a kosztami wynosi kilka tysięcy zł rocznie. Dopłaty z budżetu do utrzymania mieszkań komunalnych wyniosły w ciągu ostatnich 5 lat 23 tys. zł. Ponadto Gmina ma obowiązek dokonywać remontów tych obiektów. Ze względu na ograniczone środki budżetowe, sumy przeznaczane na remonty mieszkań komunalnych nie są znaczące - łącznie kosztowały one w analizowanym okresie około 29 tys. zł.

W zasobach Gminy znajduje się 8 lokali użytkowych. Czynsz za ich wynajem wyniósł w 2002 roku 3,27 zł netto za 1 m². W 2002 roku przychody Gminy z tytułu wynajmu lokali użytkowych sięgnęły prawie 25 tys. zł.

W latach 1999-2002 Urząd Gminy sprzedał 11 działek o łącznej powierzchni około 3 ha, dzięki czemu budżet Gminy został zasilony kwotą 150 tys. zł.

Podmioty gospodarki komunalnej

Dla realizacji zadań z zakresu gospodarki komunalnej powołany został Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kołaczkowie. Do zadań Zakładu należą w szczególności:

- Utrzymanie wodociągów wiejskich – w latach 1995-2000 Zakład utrzymywał trzy własne stacje uzdatniania wody (Wszembórz, Kołaczkowo, Sokolniki) oraz dokonywał zakupu wody z wodociągów zakładowych dla miejscowości Gorazdowo, Żydowo, Zieliniec i Bieganowo. W roku 2000, na mocy porozumienia z AWRSP, została przyjęta do eksploatacji stacja uzdatniania wody w Gorazdowie, natomiast w 2001 roku w Bieganowie (zaopatrująca Zieliniec). W roku 2001 długość sieci wodociągowej zwiększyła się (po przejęciu mienia Agencji Własności Skarbu Państwa) i obecnie pokrywa cały obszar Gminy. Produkcja wody jest większa niż sprzedaż (związane to jest z płukaniem wodociągów, awariami i związanymi z tym wyciekami). Gmina w zasadzie nie dopłaca do ceny wody, gdyż z założenia gospodarka wodna ma być samofinansująca się, jedynie inwestycje są finansowane z budżetu Gminy.
- Utrzymanie składowisk odpadów – w wybudowanym w 1995 roku składowisku odpadów w Gałęzewicach przyjmowanych jest średniorocznie 2.500 m³ odpadów, co po zagęszczeniu na koniec 2002 daje około 25% wypełnienia kwatery (kwatera ma pojemność ogólną 26.000 m³). Na podstawie porozumienia Gmina Pyzdry ma dostarczać na składowisko 20 ton odpadów miesięcznie. Na terenie Gminy prowadzona jest segregacja odpadów stałych – rozstawione są pojemniki na szkło (2 rodzaje) oraz plastik, odpady odbiera specjalistyczna firma z Wrześni.
- Utrzymanie oczyszczalni ścieków – w III kwartale 1997 roku Zakład przejął do eksploatacji nowo wybudowaną oczyszczalnię biologiczną typu „BIOBLOK” PS-300 w Kołaczkowie. Nominalna wydajność oczyszczalni wynosi 300m³/d, natomiast obecnie około 170m³/d, z czego 60% stanowią ścieki dostarczane taborem kołowym (sprzętem spółdzielni mieszkaniowej, dostawcy prywatnego i zakładu komunalnego).
- Produkcja kostki brukowej – po rozpoczęciu działalności w 1995 roku, produkcja była utrzymywana w sposób ciągły do 2000 roku. Razem wyprodukowano ok. 19.000 m³ kostki brukowej, którą rozdysponowano zgodnie z zaleceniami Zarządu Gminy. Obecnie działalność prowadzona jest bezpośrednio przez Urząd Gminy przy pomocy pracowników interwencyjnych.
- Administrowanie komunalnym zasobem mieszkaniowym – w chwili powstania Zakład przejął w zarząd 10 budynków, w których znajdowało się 57 lokali mieszkalnych. Obecnie zakład ma tylko 1 lokal użytkowy – mieszkanie adaptowane na placówkę pocztową. W ramach administrowania wykonywane są bieżące remonty budynków – głównie naprawy dachów, instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych, wymiana okien i obsługa kominiarska.

7. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

7.1. Sytuacja mieszkaniowa

Najważniejsze dane, dotyczące sytuacji mieszkaniowej w Gminie, zestawiono poniżej (na podstawie danych GUS).

Tabela 7.1. Sytuacja mieszkaniowa w Gminie

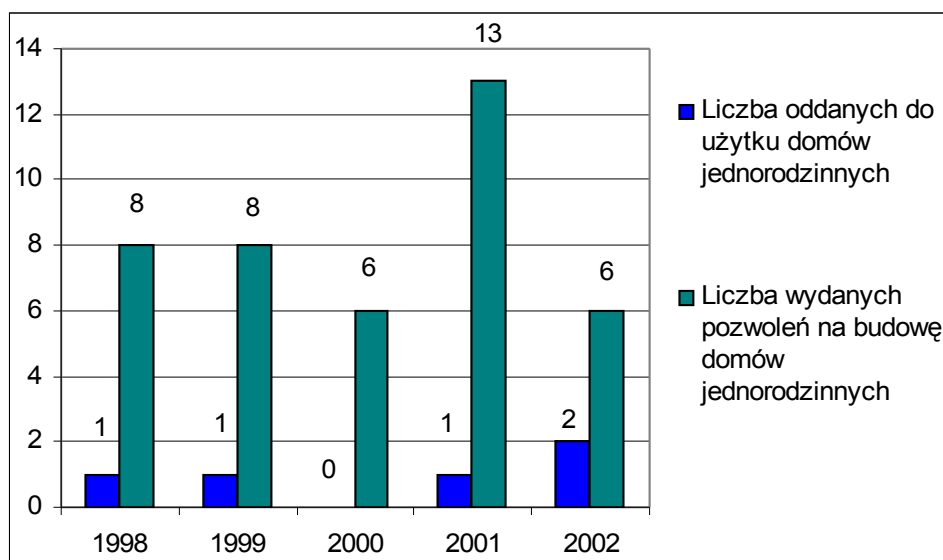
Wyszczególnienie	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba mieszkań	1.581	1.581	1.581	1.582	b.d.
Liczba izb mieszkalnych	6.451	6.453	6.453	6.457	b.d.
Powierzchnia mieszkalna (m ²)	125.305	125.334	125.334	125.455	b.d.
Liczba mieszkań oddanych do użytku	8	1	0	1	2
Liczba izb oddanych do użytku	36	6	0	4	11
Powierzchnia oddana do użytku (m ²)	798	109	0	121	360

W ciągu ostatnich 5 lat liczba mieszkań w Gminie prawie nie zmieniła się. W związku z tym stała pozostała także liczba izb, przypadających na jedno mieszkanie (4,08) oraz średnia powierzchnia mieszkania (79,3 m²).

Łączna liczba mieszkań oddanych do użytku wyniosła 12, izb – 57, a powierzchnia – 1.338 m².

Z powyższego zestawienia wynika wyraźnie, że w latach 1998-2002 panowała duża stagnacja na gminnym rynku budownictwa mieszkaniowego. Potwierdzeniem powyższych danych jest niska liczba wydawanych pozwoleń na budowę oraz liczba oddawanych do użytku domów jednorodzinnych. Wskaźniki te świadczą o zmianach zamożności mieszkańców i sytuacji w budownictwie. Dane te przedstawiono na wykresie 7.1.

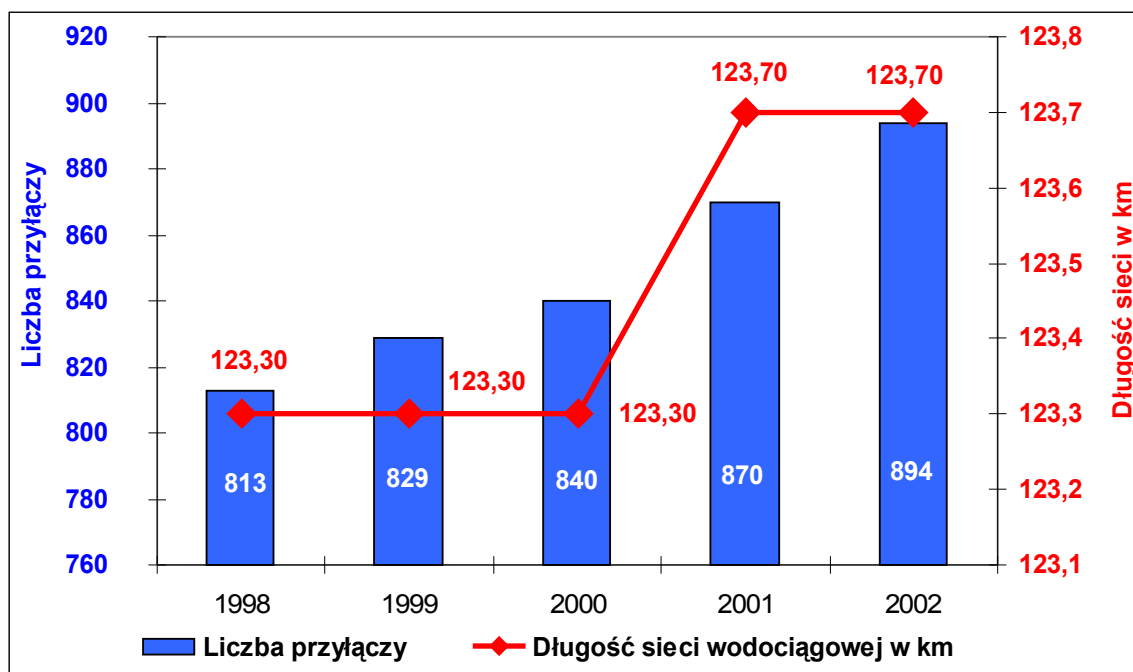
Wykres 7.1. Liczba wydanych pozwoleń na budowę domów i liczba oddanych do użytku domów jednorodzinnych

7.2. Wodociągi

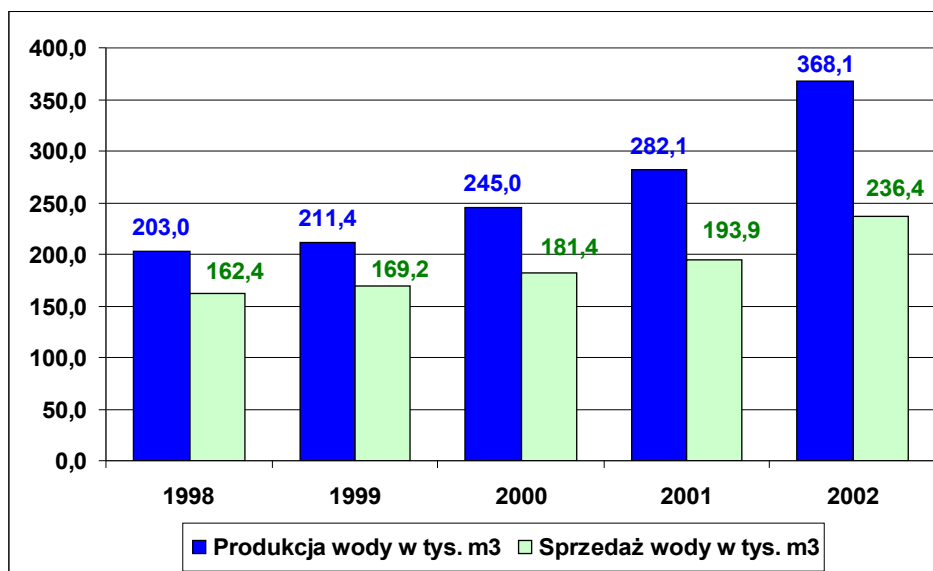
Jak wspomniano już wcześniej, sieć wodociągowa obejmuje swym zasięgiem całą powierzchnię Gminy, ale nie wszystkie gospodarstwa wyraziły chęć na podłączenie do sieci. Na koniec 2002 roku podłączonych było 97,5% gospodarstw domowych, liczba przyłączy wynosiła 894, a łączna długość sieci wodociągowej - 123,7 km. Rozwój sieci wodociągowej został przedstawiony na wykresie 7.2.

Wykres 7.2. Długość sieci wodociągowej i liczba przyłączy w Gminie w latach 1998-2002

Łączna produkcja wody w latach 1998-2002 wzrosła z 203 tys. m³ do 368,1 tys. m³, czyli o 81,3%. Sprzedaż wzrosła natomiast ze 162,4 tys. m³ do 236,4 tys. m³, czyli o 45,5%. W formie graficznej powyższe dane zostały przedstawione na Wykresie 7.3.

Wykres 7.3. Produkcja i sprzedaż wody w latach 1998-2002 (tys. m³)

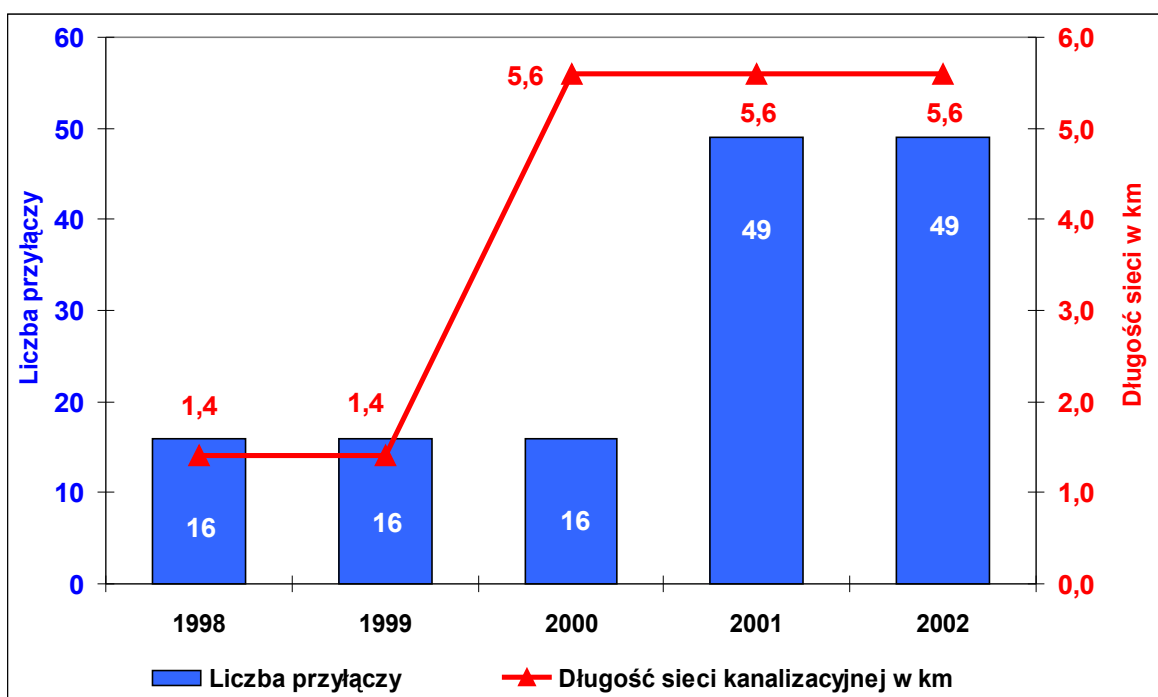
Stawki opłat za wodę w 1998 roku wynosiły netto 1 zł za 1 m³, natomiast w 2002 roku – 1,45 zł za 1 m³. Warto podkreślić jest to, że wpływy z opłat w całości pokrywają koszty związane z produkcją i dostarczaniem wody. W 2002 roku wpływy wyniosły prawie 319 tys. zł, a koszty – 292 tys. zł.

Straty w sieci wodociągowej są wysokie i oscylują w granicach 35% (w 1998 roku wynosiły 20%). Są one spowodowane pękaniem linii, awariami, pobieraniem wody przez OSP do pożarów i ćwiczeń oraz nielegalnym podłączaniem się do sieci.

7.3. Kanalizacja

Na terenie Gminy funkcjonuje nowoczesna oczyszczalnia ścieków, otwarta w 1997 roku. Oczyszczalnia ma moc przerobową 300 m³ na dobę, obecnie wykorzystywana jest w 55%. Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej na koniec roku 2002 wynosiła 49, a długość sieci wynosiła 5,6 km. Rozwój sieci w kolejnych latach przedstawiono na wykresie 7.4.

Wykres 7.4. Zmiany długości sieci kanalizacyjnej i liczby przyłączy

Aktualna opłata za zrzut ścieków do kanalizacji wynosi 1,9 zł/m³. Mimo że koszt oczyszczania wynosi znacznie więcej, bo 3,04 zł/m³, to koszty prowadzenia gospodarki kanalizacyjnej nieznacznie przewyższają wpływy. W 2002 roku koszty te wyniosły 197,4 tys. zł, natomiast wpływy – 196,1 tys. zł.

Jak już wcześniej wspomniano, wywozem odpadów płynnych z obiektów gminnych zajmują się: prywatna firma, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej i Spółdzielnia Mieszkaniowa. Użytkownicy indywidualni wywożą nieczystości we własnym zakresie. Część z nich dowozi ścieki do oczyszczalni, inni (głównie z powodu oszczędności) wylewają je na pola, do rowów i lasów.

W kolejnych latach planowana jest systematyczna budowa sieci kanalizacyjnej i podłączenie do niej kolejnych gospodarstw domowych.

7.4. Gospodarka odpadami stałymi

Gmina posiada własne wysypisko odpadów stałych, zlokalizowane w Gałęzowicach. Zostało ono oddane do użytku w 1995 roku i powinno wystarczyć jeszcze na wiele lat. Wysypisko ma objętość 26.000 m³, średniorocznie przyjmowanych jest 2.500 m³ odpadów.

Wywozem odpadów stałych zajmują się Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych z Wrześni i firma IGLESPOL z Wrześni. Gmina rozpoczęła segregację odpadów; rozstawiono na terenie Gminy pojemniki na szkło oraz plastik. W niedługim czasie planuje się zwiększenie zasięgu segregacji.

7.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną i gaz

Obecnie na terenie Gminy znajduje się fragment linii elektroenergetycznej o napięciu 220 KV, która przebiega w relacji wschód – zachód i łączy elektrownie Konin z Poznaniem. Linia ta jest ważnym elementem sieci przesyłowej i umożliwi wyprowadzenie znacznej mocy elektrycznej z elektrowni Konin do stacji Poznań–Plewiska 220/110 KV. Ze stacji tej, poprzez sieć dystrybucyjną, przesyłana jest energia elektryczna także do odbiorców na terenie gminy Kołaczkowo. Nie przewiduje się budowy nowych obiektów sieci przesyłowej. Istnieje jednak możliwość przebudowy tych linii na linie wielotorowe, wielonapięciowe.

W 2001 roku zużycie energii elektrycznej w Gminie wyniosło 6.486.064 kWh, w tym 2.497.886 dla gospodarstw rolnych i 2.648.711 dla lokali mieszkalnych. Według różnych scenariuszy do 2020 roku zapotrzebowanie na energię elektryczną wzrośnie o 52-74%.

Przez obszar Gminy nie przebiega żaden gazociąg. Gmina nie jest zaopatrywana w gaz sieciowy i nie posiada programu zaopatrzenia w gaz. Docelowo przewiduje się, że przez teren gminy poprowadzony zostanie gazociąg wysokiego ciśnienia DN 1000. Gmina, na drodze zrównoważonego rozwoju, powinna dążyć do wyposażenia jednostek osadniczych w gaz dla celów bytowych, komunalnych i gospodarczych.

W 2002 roku potrzeby mocy cieplnej wyniosły 11.354 kW (energii cieplnej - 111.271 GJ), w tym na cele centralnego ogrzewania 10.895 kW (88.958 GJ), a na podgrzanie wody 458 kW (7.859 GJ). Według różnych scenariuszy do 2020 roku zapotrzebowanie na moc cieplną wzrośnie o 3-13%, a na energię cieplną 5-18%.

7.6. Telefonizacja

Teren Gminy jest stelefonizowany i nie ma kłopotów z podłączeniem się do sieci telefonii przewodowej.

W Gminie jest również zlokalizowana stacja bazowa telefonii komórkowej Era GSM w Sokolnikach.

7.7. Drogownictwo i komunikacja

Drogi

W układzie drogowym Gminy funkcjonuje 3-stopniowa hierarchia dróg:

- drogi wojewódzkie
- powiatowe
- gminne.

Drogi wojewódzkie liczą 14,5 km długości, powiatowe 66 km (63 km o utwardzonej powierzchni i 3 km o powierzchni nieutwardzonej), gminne 135 km (z tego 25,7 km powierzchni utwardzonej i 109,3 km powierzchni nieutwardzonej).

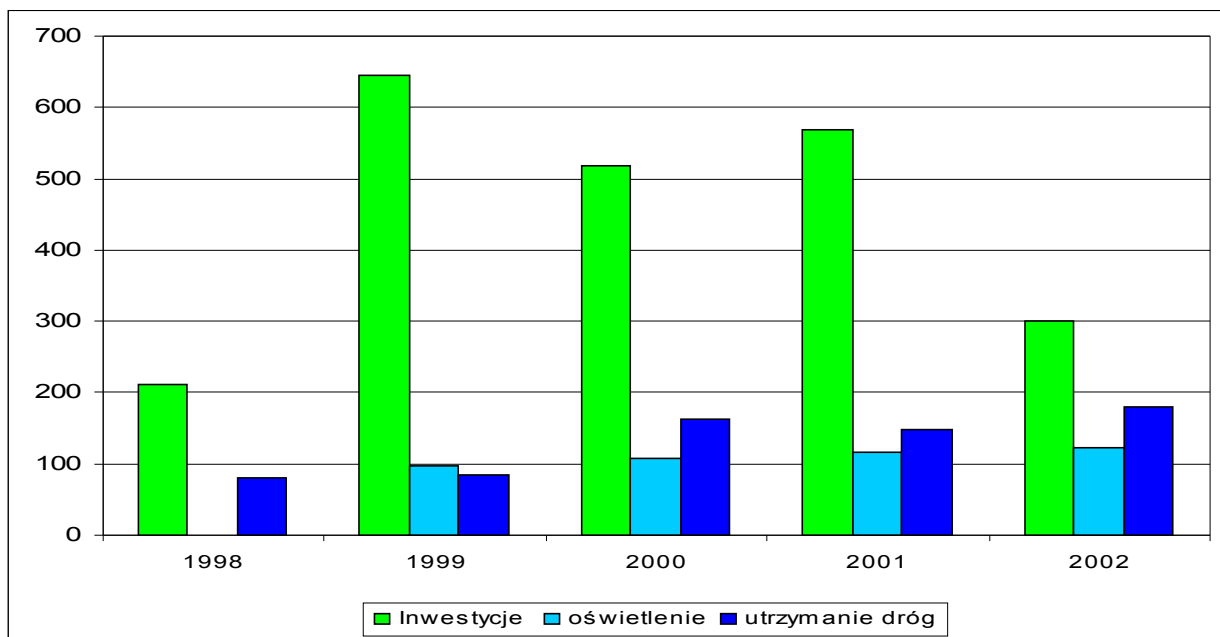
Najważniejsze odcinki to drogi:

- nr 441 – Borzykowo – Budziłowo
- nr 442 – Grabowo Królewskie – Borzykowo
- nr 514 – Krzywa Góra – Bieganowo
- nr 515 – Kołaczkowo- Sokolniki – Gałęzewice
- nr 516 – Żydowo – Szamarzewo
- nr 519 – Żydowo – Zieliniec
- nr 523 – Kołaczkowo – Łagiewniki
- nr 528 – Spławie – Tarnowo.

Przez Gminę nie przebiegają drogi krajowe. Natomiast wpływ na aktywizację Gminy ma droga wojewódzka Września – Pyzdry, która skupia wokół największe zainwestowanie i wymaga pełnej kontroli pod względem bezpiecznej obsługi terenów w zakresie włączeń i wyłączeń istniejących i projektowanych dróg.

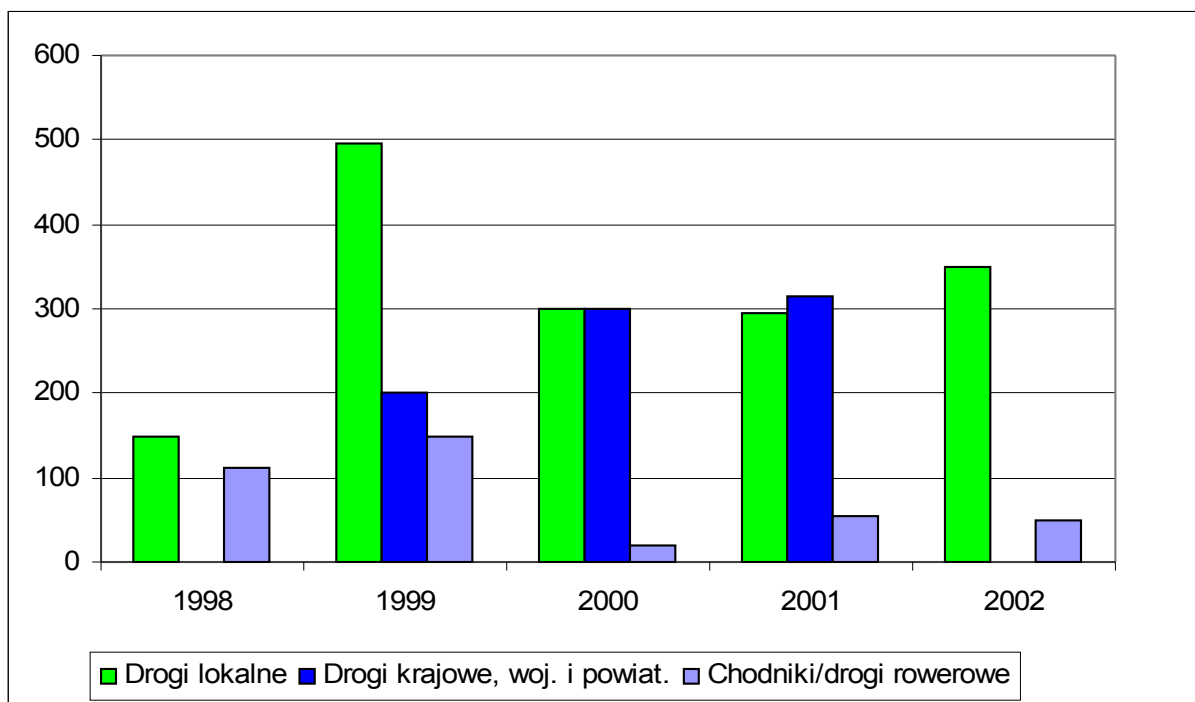
W latach 1998-2002 łączne nakłady z budżetu Gminy na drogi wyniosły 3,34 mln zł. Z kwoty tej na inwestycje drogowe przeznaczono 67,2%, na oświetlenie– 13,2%, a na utrzymanie dróg – 19,6%. Skala nakładów była w poszczególnych latach różna i zależała od aktualnych możliwości finansowych Gminy, o czym świadczą dane przedstawione na wykresie 7.5.

Wykres 7.5. Wydatki na drogi z budżetu Gminy (w tys. zł)

Rekordowym rokiem pod względem inwestycji był w Gminie rok 1999. Strukturę inwestycji w drogi na przestrzeni lat 1998-2002 przedstawia wykres 7.6.

Wykres 7.6. Inwestycje drogowe w latach 1998-2002 (w tys. zł)

Z budżetu Gminy finansowane były prace nie tylko na drogach gminnych. W latach 1998-2002 Gmina przeznaczyła 200 tys. zł na inwestycje na drogach powiatowych. Dla porównania na inwestycje na drogach lokalnych wydatkowano tylko 200 tys. zł więcej. W analizowanym okresie wydatkowano prawie 400 tys. zł na budowę chodników. Na oświetlenie w 1998 roku wydano 61.662 zł; wszystkie środki pochodziły z budżetu Gminy (na drogi wojewódzkie i powiatowe wydano około 45 tys. zł). Biorąc pod uwagę rok 1998, w latach 1998-2002 na oświetlenie dróg wojewódzkich i powiatowych wydano około 330 tys. zł.

Łącznie na oświetlenie w latach 1998-2002 przeznaczono ponad 500 tys. zł, natomiast na utrzymanie dróg w tych samych latach – 200 tys. zł więcej.

Publiczny transport autobusowy

W zakresie osobowego transportu zbiorowego Gminę obsługują linie komunikacji autobusowej PKS o zasięgu wojewódzkim i lokalnym; przebiegają one po drogach:

- wojewódzkich nr 442, 441
- powiatowych nr 514, 515, 516, 519, 518, 524, 525.

Z Kołaczkowa komunikacją PKS bezpośrednio można dojechać do Poznania, Gniezna, Wrześni, Kalisza i Turku.

7.8. Usługi dla ludności

Poszczególne wsie Gminy są wyposażone w różnym zakresie w placówki i obiekty usługowe. Zróżnicowanie to przedstawia tabela 7.2. Stosunkowo najlepiej wyposażone są wsie Kołaczkowo, Bieganowo i Sokolniki.

Tabela 7.2. Wyposażenie poszczególnych wsi w obiekty usługowe – stan na 1999 r.

Lp	Nazwa wsi	Gimnazjum	Szkoła podst.	Przedszkole	Ośrodek zdrowia	Klub - świetlica	Administracja	Handel	Gastronomia	Poczta	Kościół	Cmentarz	Boisko	Liczba obiektów
1	Kołaczkowo	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	12
2	Bieganowo	-	+	-	-	+	+	+	+	-	+	+	-	6
3	Borzykowo	-	+	-	-	+	-	+	+	+	-	-	+	6
4	Budziłowo	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	1
5	CieśleMałe	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	1
6	Cieśle Wlk.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Gałęzewice	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	2
8	Gorazdowo	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	3
9	Grabowo K.	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	+	+	5
10	Krzywa G.	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	3
11	Łagiewniki	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	1
12	Sokolniki	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	9
13	Spławie	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	1
14	Szamarzewo	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	2
15	Wszembórz	-	+	+	-	+	-	+	-	-	+	+	+	7
16	Zieliniec	-	-	-	-	+	-	+	-	-	+	+	-	4
17	Żydowo	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	2

W Kołaczkowie zlokalizowany jest oddział Powiatowego Banku Spółdzielczego we Wrześni.

8. POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW GMINY

8.1. Pomoc społeczna

W ramach reorganizacji Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej odłączono Opiekę Społeczną od Służby Zdrowia, a przyłączono do Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych. Tym samym na szczeblu gmin powstały Ośrodki Pomocy Społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej Państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Główną instytucją, realizującą powyższe cele na terenie gminy Kołaczkowo jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ośrodek został powołany w dniu 01.06.1990 r. Zakres udzielania przez niego pomocy określa ustawa o pomocy społecznej z dnia 29.11.1990 r. wraz z późniejszymi zmianami.

Obowiązek wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej spoczywa na administracji rządowej i samorządowej. Regulacja prawna uwzględnia podział zadań za zadania zlecone gminie i zadania własne.

Do 2000 roku OPS był utrzymywany przez Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Poznaniu i samorząd, a obecnie przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki, Wydział Polityki Społecznej oraz samorząd.

Pełne zestawienie środowisk objętych pomocą według powodów na terenie Gminy zawiera tabela 8.1.

Tabela 8.1. Liczba środowisk objętych pomocą społeczną (według powodów) w 1998 i 2002 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		L. osób w rodzinach	
	1998	2002	1998	2002
1. Ubóstwo	32	120	158	587
2. Sieroctwo	7	-	31	-
3. Bezdomność	-	-	-	-
4. Potrzeba ochrony macierzyństwa	22	27	112	151
5. Bezrobocie	64	85	279	381
6. Niepełnosprawność	38	34	163	149
7. Długotrwała choroba	21	22	103	98
8. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:				
– rodziny niepełne	120	64	612	341
– rodziny wielodzietne	13	21	45	58
	85	43	502	307
9. Alkoholizm	21	24	94	120
10. Narkomania	-	-	-	-
11. Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	2	10	4
12. Klęska żywiołowa lub ekologiczna	-	-	1	4

Z powyższego zestawienia wynika, że głównymi problemami społecznymi w Gminie są: ubóstwo, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Z punktu widzenia kategorii zadań pomoc społeczna w Gminie przedstawiała się następująco:

Tabela 8.2. Liczba środowisk objętych pomocą finansową i pracą socjalną w 2002 roku

Wyszczególnienie	L. osób, którym przyznano świadczenia	L. rodzin	L. osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	117	115	532
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	309	186	837

Poziom wydatków z budżetu Gminy na opiekę społeczną (łącznie z utrzymaniem OPS i dodatkami mieszkaniowymi) w ostatnich 5 latach wzrósł z prawie 832 tys. zł do około 1 mln zł, czyli o ponad 20%. Pomimo tego wzrostu udział wydatków na pomoc społeczną w ogólnych wydatkach z budżetu Gminy spadł z 14,1% do 11,8%.

Plan OPS w Kołaczkowie na 2002 rok zakładał realizację zadań zleconych na kwotę 280.600 zł oraz zadań własnych na kwotę 72.030 zł

Szczegółowy rozkład udzielonej pomocy w zakresie zadań własnych przedstawia tabela 8.3.

Tabela 8.3. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych Gminy w 2002 roku

L.p.	Rodzaj świadczenia	Koszty
1	Dożywianie dzieci w szkołach	22.872
2	Celowe w formie pieniężnej /na żywność i lekarstwa/	36.369
3	Opał wraz z dowozem	11.173
4	Wyprawka niemowlęca	150
5	Oplata za wodę i czynsz	330
6	Obuwie	136
7	Zdarzenia losowe	1.000
	Razem	72.030

W 2002 roku 50,5% budżetu na pomoc społeczną w ramach zadań własnych Gminy przeznaczonych zostało na inne zasiłki celowe i w naturze, a 31,7% - na dożywianie dzieci w szkołach.

Należy wspomnieć również, że w ramach zadań własnych przeznaczane są kwoty na dodatki mieszkaniowe – w 1998 roku była to kwota około 290 tys. zł, natomiast w 2002 roku już 425 tys. zł. Dodatki są wypłacane w części bezpośrednio wnioskodawcom i zarządcom lokalu na poczet wydatków mieszkaniowych.

Dane, dotyczące udzielonych świadczeń w ramach zadań zleconych Gminie, zostały zamieszczone w tabeli 8.4.

Tabela 8.4. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań zleconych Gminie w 2002 roku

	Formy pomocy	L. osób, którym przyznano świadczenia	L. świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1	Zasiłki stałe	12	116	47.838
2	Zasiłki stałe wyrównawcze	8	89	21.952
3	Zasiłek okresowy gwarantowany	1	9	3.942
4	Zasiłek okresowy specjalny	-	-	-
5	Zasiłki okresowe	35	92	14.678
6	Renta socjalna	34	379	154.641
7	Zasiłek z tytułu ochrony macierzyństwa	27	109	24.768
8	Zasiłki rodzinne	-	-	-
9	Składki na ubezpieczenie społeczne	-	-	12.780
10	Pomoc dla kombatantów	-	-	-
	Razem	x	x	280.599

W ramach zadań zleconych, w 2001 roku 55,1% przeznaczono na renty socjalne, 17% na zasiłki stałe, 8,8% na zasiłki z tytułu ochrony macierzyństwa, a 5,2% na zasiłki okresowe.

W ramach pracy socjalnej przeprowadzane są wywiady społeczne, stanowiące podstawę do przyznawania zasiłków, wywiady alimentacyjne, dokonuje się odwiedzin i rozeznania potrzeb w rodzinach patologicznych, wielodzietnych i inwalidzkich. W 1996 roku OPS otrzymał samochód w całości zrefundowany przez Urząd Wojewódzki w Poznaniu, co pozwoliło zwiększyć efektywność pracy Ośrodka.

W 1997 roku powołano Stowarzyszenie „Dar Serca”.

W ramach działalności OPS organizowane są wycieczki, kolonie dla dzieci, spotkania wigilijne.

8.2. Charakterystyka stanu przestępczości w Gminie

Podstawowe dane na temat przestępczości w Gminie przedstawiono w tabeli 8.5.

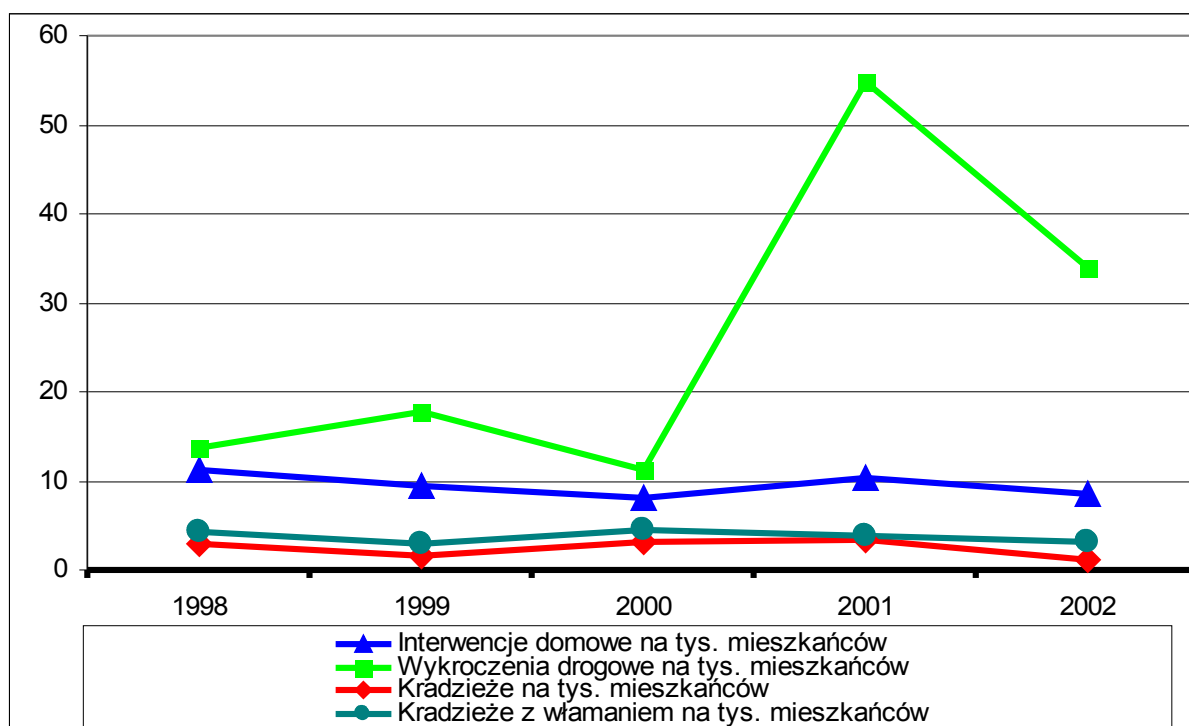
Tabela 8.5. Liczba stwierdzonych przestępstw w podziale na kategorie

Wyszczególnienie	1998	1999	2000	2001	2002
Kradzieże	19	10	20	21	7
Kradzieże z włamaniem	27	19	28	24	20
Przestępstwa przeciwko życiu	5	3	8	4	2
Znęcanie się nad rodziną	7	7	0	6	6
Uchylenie się od płacenia alimentów	8	3	0	0	2
Wykroczenia przeciwko ładu i porządkowi	7	5	6	8	2
Wykroczenia drogowe	87	113	71	347	213
Podejmowane interwencje domowe	72	60	51	66	53
Razem	232	220	184	476	305

Z powyższych danych wynika, że sytuacja w Gminie jest zbliżona do sytuacji wielu innych gmin w Polsce, w których rośnie skala wykroczeń drogowych, natomiast liczba pozostałych przestępstw spada bądź utrzymuje się na stałym poziomie. Zadowolenie może budzić spadek kradzieży i interwencji domowych.

Podstawowe tendencje w zakresie przestępczości zawiera wykres 8.1.

Wykres 8.1. Podstawowe wskaźniki przestępczości

8.3. Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie Gminy znajduje się 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym 7 jednostek typu S, a jedna typu M w Grabowie Królewskim. Wyszczególnienie jednostek wraz ze stanem osobowym członków czynnych przedstawia poniższe zestawienie:

- Kołaczkowo – 70 osób
- Borzykowo – 78 osób
- Wszembórz – 62 osoby
- Sokolniki – 29 osób
- Zieliniec – 45 osób
- Gorazdowo – 25 osób
- Gałęzewice – 21 osób.

Jednostka OSP Kołaczkowo należy do „Krajowego Systemu Ostrzegania i Alarmowania”. Jednostki OSP Kołaczkowo, Borzykowo i Sokolniki mają zainstalowane selektywne wywoływanie drogą radiową.

Liczbę pożarów w Gminie na przestrzeni ostatnich 5 lat zawiera tabela 8.6.

Tabela 8.6. Liczba pożarów w Gminie

Rok	Liczba zdarzeń	Uratowane mienie w zł	Stracone mienie w zł
1998	10	482.000	81.800
1999	10	150.000	75.200
2000	24	617.000	92.900
2001	15	269.000	49.600
2002	21	1.673.000	285.600

Zdecydowana większość OSP podejmowała i realizowała konkretnych zadań zarówno w zakresie ochrony życia i mienia przed pożarami, jak również poprawy stanu ochrony przeciwpożarowej i rozwoju życia kulturalnego na obszarze Gminy.

9. SŁUŻBA ZDROWIA

W Kołaczkowie działają dwie prywatne przychodnie - w Sokolnikach i Kołaczkowie, mające podpisane kontrakty z NIZ. Zatrudnionych jest 2 lekarzy, jeden z specjalnością pediatrii i jeden ze specjalnością interny. Ponadto w Gminie działają 4 pielęgniarki i położne środowiskowe oraz 1 higienistka szkolna oraz 2 stomatologów.

Uwzględniając położenie gminy w pobliżu m. Września, gdzie istnieje szpital powiatowy z pełnym wyposażeniem medycznym i farmaceutycznym, należy aktualny stan usług związanych z ochroną zdrowia uznać za zadowalający.

Zachorowalność

Dostępne są, co jest rzadkością, dane na temat zachorowalności na terenie Gminy. Z otrzymanych danych wynika, że najczęstszą notowaną przyczyną zachorowań są choroby układu krążenia, choroby układu mięśniowo-kostnego oraz choroby skóry. Szczegółowe dane na ten temat zostały przedstawione w tabeli 9.1.

Tabela 9.1. Zachorowalność w Gminie w 2002 roku

Wyszczególnienie	L. przypadków	%
Zewnętrzne przyczyny urazów i zatruc	120	9,42%
Choroby układu mięśniowo-kostnego	195	15,31%
Choroby zakaźne i pasożytnicze	21	1,65%
Choroby układu krążenia	270	21,2%
Choroby układu oddechowego	120	9,42%
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	93	7,3%
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	17	1,33%
Choroby układu moczowo-płciowego	73	5,73%
Choroby układu trawiennego	58	4,55%
Choroby układu gruczołów wydzielania wewnętrznego	115	9,03%
Choroby skóry	140	11 %
Nowotwory	17	1,33%
Zaburzenia psychiczne	35	2,75%
Razem	1.274	100,0%

Umieralność

Wskaźnik umieralności, mierzony liczbą zgonów na 1 tys. mieszkańców, w latach 1998-2002 wahał się od 7,65 do 10,38. Rok 2002 przyniósł znaczne obniżenie tego wskaźnika. Za ostatnich 5 lat średnio wyniósł on 9,56. Podstawowe wskaźniki zawiera tabela 9.2.

Tabela 9.2. Wskaźniki umieralności w Gminie

Wyszczególnienie	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba urodzeń żywych	92	85	69	90	64
Liczba zgonów	63	63	66	63	48
Wskaźnik umieralności na 1.000 mieszkańców	9,90	9,93	10,38	9,97	7,65

10. OŚWIATA, KULTURA I SPORT

Z dniem 1 stycznia 1996 roku został utworzony Gminny Zespół Obsługi Ekonomicznej i Administracji Oświatowej. Zespół jest gminną jednostką budżetową. Celem jego działania jest obsługa i nadzór w zakresie spraw organizacyjnych, administracyjnych, finansowych i inwestycyjnych gminnych szkół, przedszkoli oraz dowozu dzieci do szkół. GZOEiAO administruje następującymi obiektami:

- Gimnazjum w Kołaczkowie – szkoła 1000-lecia plus budynek dobudowany w połowie lat 90-tych oraz hala sportowa w stanie surowym (budowa rozpoczęła się wraz z nowym budynkiem, ale obecnie brak jest środków na dokończenie prac); w budynku szkoły mieści się gabinet higienistki; funkcjonuje ogrzewanie olejowe; w starym budynku okna są w trakcie wymiany
- Zespół Szkół w Kołaczkowie – należą do niego:
 - Szkoła Podstawowa w Kołaczkowie – klasy 0 i I-III oraz przedszkole w budynku wybudowanym około 25 lat temu
 - Filia w Borzykowie – klasy I-III, dzieci 6-letnie dowożone są do Kołaczkowa; filia zlokalizowana jest w budynku poniemieckim
 - Filia we Wszemborzu – klasy 0 oraz I-III; zlokalizowane w budynku poniemieckim
 - Przedszkole w Sokolnikach, zlokalizowane w budynku poniemieckim
- Szkoła Podstawowa Grabowo Królewskie – klasy 0 oraz I-VI; do starego przedwojennego budynku dobudowano w 2001 roku skrzydło; w starym budynku wymieniono część okien
- Szkoła Podstawowa Bieganowo – klasy 0 oraz I-VI; szkoła ma salę gimnastyczną i stołówkę; budynek ma około 20 lat
- Szkoła Podstawowa Sokolniki – klasy 0 oraz I-VI; szkoła oddana w połowie lat 90-tych.

Zespół posiada 3 autobusy, którymi dowożone są dzieci do szkół.

Szkoły Podstawowe w Grabowie Król., Bieganowie, Sokolnikach oraz Gimnazjum w Kołaczkowie wyposażone są w pracownie komputerowe.

10.1. Przedszkola

W Gminie Kołaczkowo działają 2 przedszkola gminne. Łącznie jest w nim 50 miejsc, z których w roku szkolnym 2002/2003 wykorzystanych było średnio 35. Syntetyczną informację na temat przedszkola zaprezentowano w tabeli 10.1.

Tabela 10.1. Podstawowe dane o przedszkolach (rok szkolny 2002/2003)

Wyszczególnienie	Kołaczkowo	Sokolniki
Liczba miejsc	25	25
Liczba uczęszczających dzieci	18	17
Liczba oddziałów	1	1
Średnia liczba dzieci na 1 oddział	18	17
Liczba etatów przeliczeniowych dydaktycznych	2	2
Średnia liczba dzieci w przedszkolu na 1 nauczyciela (1 etat przeliczeniowy)	9	8,5
Liczba etatów przeliczeniowych pracowników administracji i obsługi	3	2
Wydatki z budżetu przedszkola ogółem (w zł)	176.346,53	106.627,9

10.2. Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

Podstawowe informacje na temat szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, którego prowadzenie jest zadaniem Gminy, przedstawiono w tabeli 10.2. W ujęciu graficznym dane te zostały przedstawione na wykresach 10.1., 10.2. i 10.3.

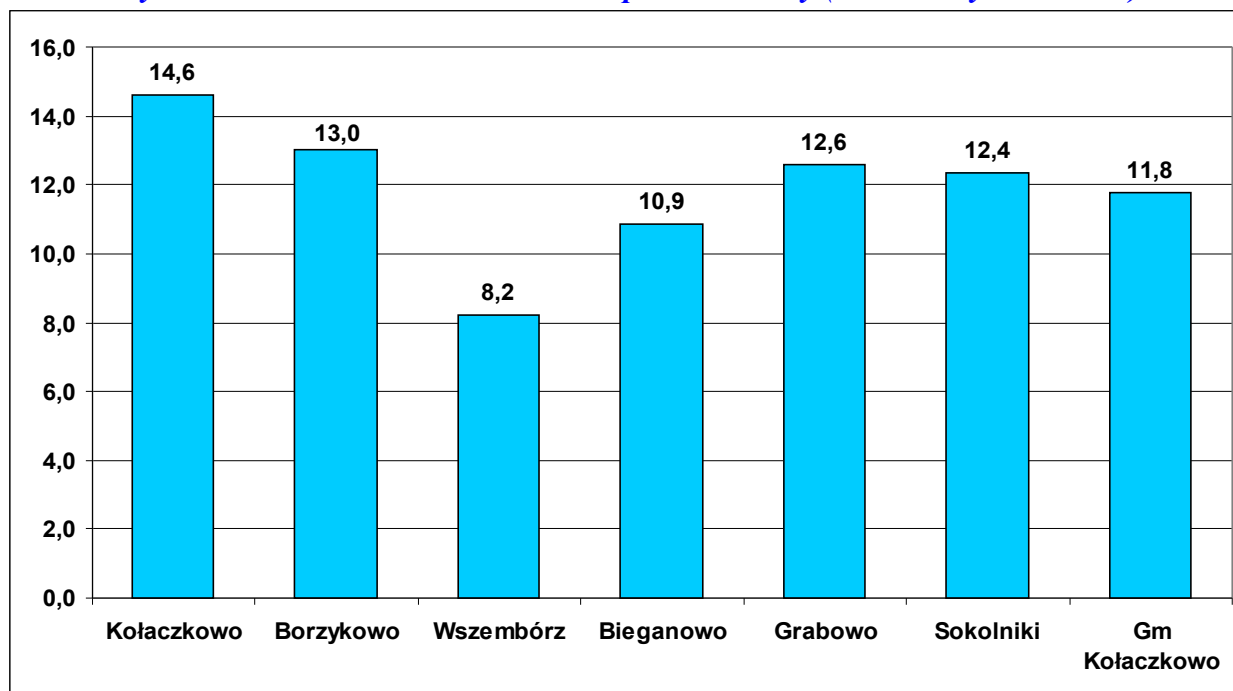
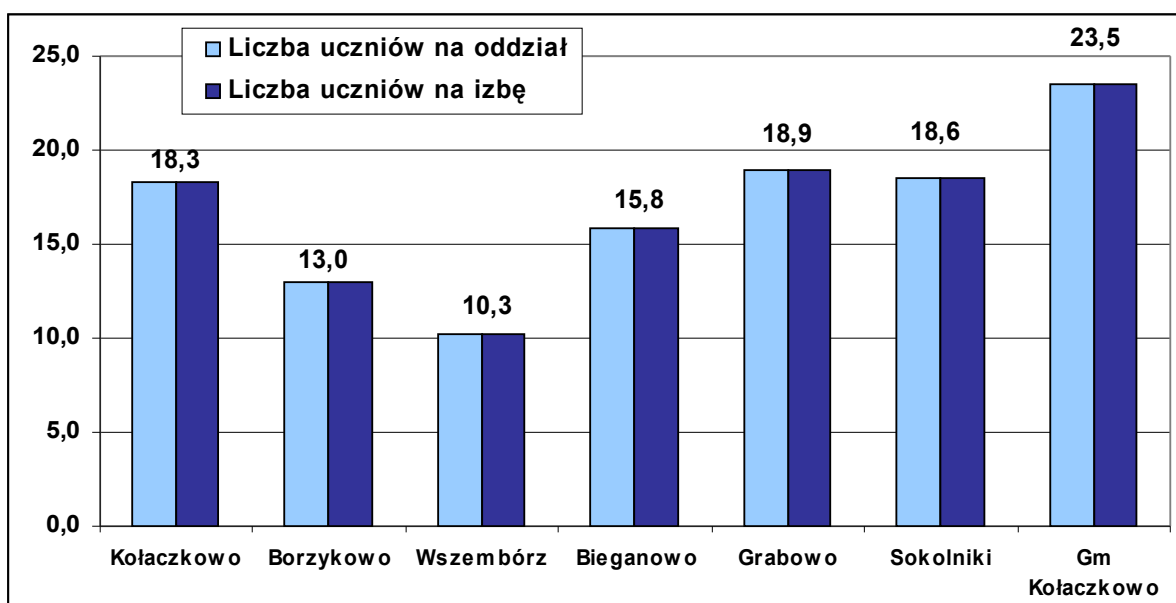
Wykres 10.1. Liczba uczniów na 1 etat przeliczeniowy (rok szkolny 2002/2003)

Tabela 10.2. Podstawowe dane o szkołach podst. i gimnazjum (rok szkolny 2002/2003)

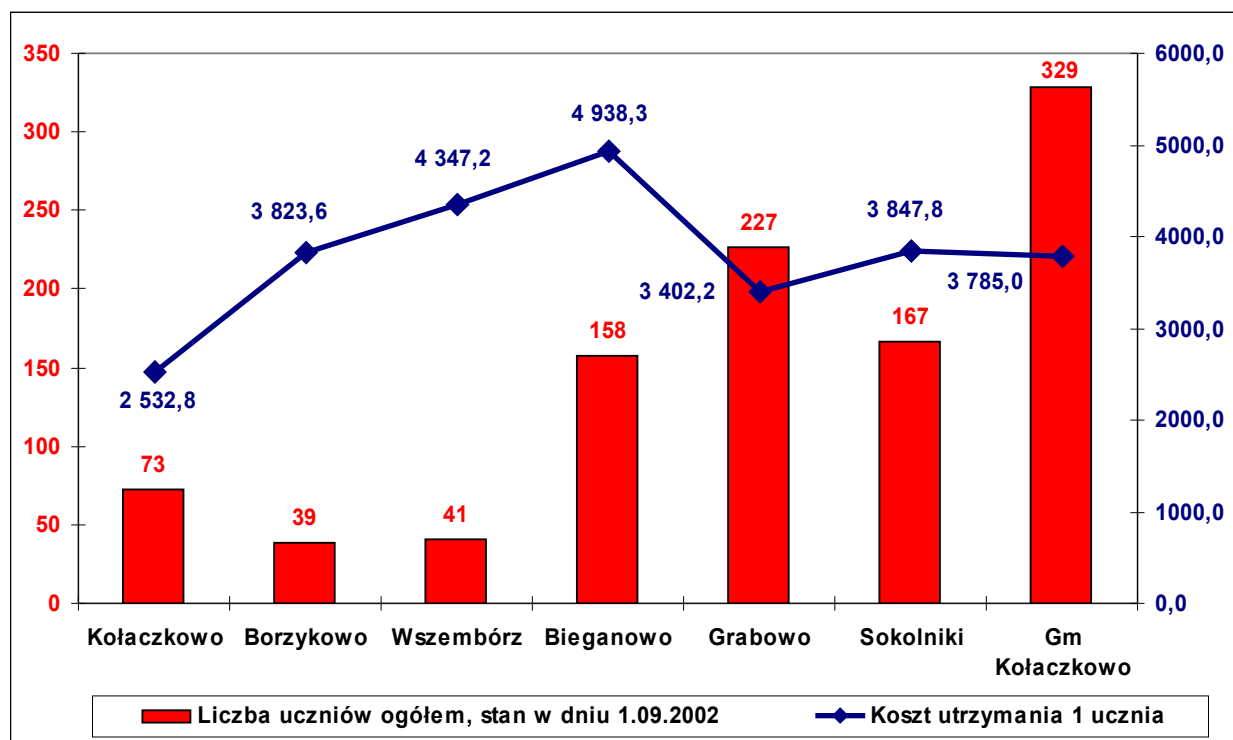
Szkoły	Kołaczkowo	Borzykowo	Wszembórz	Bieganowo	Grabowo	Sokolniki	Gm Kołaczkowo
Liczba uczniów ogółem, stan w dniu 1.09.2002	73	39	41	158	227	167	329
w tym liczba dzieci w oddziałach "0"	26		7	16	16	17	
Liczba zmian	1	1	1	1	1	1	1
Liczba nauczycieli dydaktycznych w etatach przeliczeniowych (wraz z nauczycielami w oddziałach "0")	5	3	5	14,56	18	13,5	28
Liczba oddziałów	4	3	4	10	12	9	14
Liczba pomieszczeń do nauczania	4	3	4	10	12	9	14
w tym: pracownie przedmiotowe					1	1	2
Świetlica				1	1	1	1
Stołówka				1			1
Gabinet stomatologiczny / lekarski							1
Sala gimnastyczna				1		1	
Biblioteka	1	1	1	1	1	1	1
Liczba książek w bibliotece				6085	6015		7977
Liczba wypożyczeń w ciągu roku				1687	1500	693	2476
Liczba uczniów biorących udział w olimpiadach przedmiotowych (REJON I WOJEWÓDZTWO, KRAJ)				15			62
Liczba uczniów - laureatów olimpiad przedmiotowych							1
Budżet szkoły: wydatki ogółem (wraz z oddziałami "0")	184896	149120	178236	780255	772301	642589	1245266
Liczba uczniów na 1 etat przelicz.	14,6	13,0	8,2	10,9	12,6	12,4	11,8
Liczba uczniów na oddział	18,3	13,0	10,3	15,8	18,9	18,6	23,5
Liczba uczniów na izbę	18,3	13,0	10,3	15,8	18,9	18,6	23,5
Koszt utrzymania 1 ucznia	2532,8	3823,6	4347,2	4938,3	3402,2	3847,8	3785,0

Wykres 10.2. Liczba uczniów na 1 oddział i 1 izbę (rok szkolny 2002/2003)

Jak wynika z analiz, liczba uczniów na 1 nauczyciela i na 1 oddział i 1 izbę są korzystne z punktu widzenia warunków nauczania.

Wykres 10.3. Liczba uczniów w szkole a koszt utrzymania 1 ucznia (w zł)

Z powyższych danych wynika, że koszt utrzymania szkoły w przeliczeniu na 1 ucznia jest tym niższy im większa jest szkoła. Wyjątkiem jest tutaj szkoła uczniów Bieganowie, ponieważ przy szkole tej istnieje sala sportowa, z której korzystają uczniowie innych szkół oraz kluby sportowe.

Osiągnięcia uczniów szkół z Gminy Kołaczkowo

Uczniowie szkół z terenu Gminy biorą udział w wielu konkursach przedmiotowych, konkursach wiedzy i kultury oraz zawodach sportowych. Konkursy i zawody są przeprowadzane na wielu szczeblach – szkolnym, gminnym, powiatowym, wojewódzkim, regionalnym, ogólnopolskim.

W szkołach organizowanych jest wiele szkolnych konkursów, takich jak:

- konkurs polonistyczny
- konkurs matematyczny
- konkurs biologiczny
- konkurs chemiczny
- konkurs recytatorski
- konkurs wiedzy pożarniczej
- konkursy języka rosyjskiego.

Ich laureaci zostają zakwalifikowani do etapu gminnego, a następnie powiatowego i wyższych.

Uczniowie Szkół z obszaru Gminy największe sukcesy odnoszą w:

- wojewódzkim konkursie języka rosyjskiego (laureaci)
- wojewódzkim konkursie recytatorskim (finałiści)
- wojewódzkim konkursie języka polskiego (laureaci i finałiści)
- wojewódzkim konkursie wiedzy pożarniczej (finałiści)

W zawodach sportowych uczniowie szkół największe sukcesy odnoszą w:

- biegach (I miejsce w biegu na 300 m w powiecie, V miejsce na Mistrzostwach Wielkopolski)
- tenisie stołowym (VI miejsce w drużynowych mistrzostwach Wielkopolski)
- rzucie oszczepem
- piłce koszykowej, ręcznej i nożnej.

10.3. Kultura

W Gminie zlokalizowany jest Gminny Ośrodek Kultury, który realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji, działalności sportowej, rekreacyjnej i turystycznej. GOK zatrudnia 1 pracownika merytorycznego, 2 pracowników obsługi oraz 1 pracownika na stawce godzinowej. Siedzibą GOK-u jest Pałac Wł. Reymonta, sukcesywnie remontowany w ostatnich latach.

Największą imprezą organizowaną przez GOK są Dni Reymontowskie, która wpisana jest w kalendarz imprez województwa wielkopolskiego. Inne imprezy organizowane przez GOK to:

- Szansa na sukces (raz w roku)
- Międzynarodowy Festiwal Poetycki (raz w roku)
- Ogólnopolskie Turnieje Gmin Reymontowskich (w 1999 roku w Kołaczkanie)
- Dożynki wiejskie
- Wyjazdy i wycieczki
- Imprezy sportowo-turystyczne
- Zawody strzeleckie
- inne.

W podstawowej działalności GOK w ostatnich latach były prowadzone:

- Kółko plastyczne
- Modelarnia modeli latających
- Ognisko muzyczne
- Wynajem sali na różnego rodzaju uroczystości
- Półkolonie dla dzieci
- Świetlice młodzieżowe.

GOK prowadzi również stałą opiekę nad Izbą Pamięci Wł. St. Reymonta i Regionalną Izbą Spółdzielczości Bankowej – izby odwiedzają liczne wycieczki.

Biblioteka Publiczna Gminy Kołaczkowo

Na terenie Gminy znajdują się 4 biblioteki publiczne. Biblioteka Gminna w Kołaczkowie i 3 Filie Biblioteczne w Borzykowie, Grabowie Królewskim i Sokolnikach.

Sytuację lokalową bibliotek można uznać za względnie dobrą. Biblioteka Gminna posiada lokal o powierzchni 127 m², gdzie znajduje się wypożyczalnia i czytelnia, pozostałe biblioteki mają znacznie mniejszą powierzchnię i posiadają tylko wydzielone kąciki czytelnicze. Sytuacja lokalowa stosunkowo najgorsza jest w bibliotece w Grabowie Król., pomimo że przeniosła się ona do większego pomieszczenia.

Podstawowe dane o bibliotece prezentuje tabela 10.3.

Tabela 10.3. Podstawowe dane o bibliotece w Kołaczkowie

Biblioteka Publiczna	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba pracowników	4	4	4	4	4
Liczba woluminów ogółem	40.400	40.676	41.600	41.916	42.373
Liczba pozyskanych woluminów w danym roku	1.480	890	1.224	1.003	817
Liczba zarejestrowanych czytelników ogółem	1.110	1.060	1.079	1.065	1.063
Liczba wypożyczeń w danym roku	25 472	22.696	23.300	22.773	21.634
Budżet placówki – suma wydatków rocznie	112.888	115.097	124.589	122.509	131.094
Zakupy książek w zł	16.081	7.614	7.000	10.815	8.012
Liczba wypożyczeń na 1-go pracownika	6.368	5.674	5.825	5.693	5.409
Koszt jednego wypożyczenia	4,43	5,07	5,35	5,38	6,06

Z analizy danych wynika, że można odnotować regres w liczbie czytelników i wypożyczeń, co jest niestety zgodne w tendencji ze spadającymi nakładami na uzupełnianie księgozbioru (coraz mniejsze kwoty przeznacza się na zakupy książek, co powoduje, że nie zakupuje się wielu niezbędnych pozycji). Jednocześnie spada liczba wypożyczeń na jednego pracownika, a rośnie koszt jednego wypożyczenia.

Biblioteka zakupuje też czasopisma drogą prenumeraty. Obecnie prenumerowanych jest 25 czasopism na wszystkie biblioteki.

Biblioteki, oprócz wypożyczeń prowadzą następujące formy działalności oświatowo-czytelniczej:

- Spotkania autorskie
- Wystawy książek
- Konkursy lokalne
- Dyskusje
- Lekcje biblioteczne
- Wieczory literackie
- Wycieczki dzieci do bibliotek
- Spotkania dzieci i młodzieży
- Spotkania wigilijne.

10.4. Sport

Na terenie Gminy jest 12 boisk sportowych. W zakresie aktywności sportowej można również wyróżnić:

- GOK – działalność sportowa dla młodzieży pozaszkolnej
- LZS-y - w sumie 10,
- UKS "Iskra" w Kołaczkowie oraz Sokół w Sokolnikach.

11. ATRAKCJE TURYSTYCZNE

11.1. Ważniejsze obiekty zabytkowe Gminy

Wiele obiektów na terenie Gminy ma wartość zabytkową. Są to:

- w Kołaczkowie – Kościół św. Szymona i Judy Tadeusza z LAT 1830-36, wzniesiony prawdopodobnie wg projektu Piotra Aignera z 1825 r.; elewacje półn. i płd. zwieńczone trójkątnymi frontonami; wyposażenie wnętrza głównie rokokowe i klasycystyczne; obok drewniana dzwonnica z poł. XIX w. pokryta dachem czterospadowym; pałac klasycystyczny z poł. XIX w., z ośmiokolumnowym portykiem, otoczony parkiem krajobrazowym z alejami lipowymi i szpalerem grabowym; w nim rzeźba przedstawiająca Władysława Reymonta z bohaterami „Chłopów” – Jagną i Boryną, obok pałacu – oficyna z 1820 r. i klasycystyczna wozownia
- w Bieganowie – dwór elektryczny z ok. 1910 r., otoczony parkiem z XIX w.; Kościół Znalezienia Krzyża Świętego z ok. 1800 r., którego plan i elewacja nawiązują do poprzedniej drewnianej świątyni, odbudowanej po pożarze z 1982 r.; wewnątrz kamienna chrzcielnica gotycka z XV/XVI w.
- w Gorazdowie – dwór, oficyna, budynek mieszkalny i dawna stajnia z pierwszej połowy XIX w., park krajobrazowy z pozostałościami założenia regularnego, aleją kasztanowców i szpalerem grabowym
- w Grabowie Królewskim – kościół Serca Pana Jezusa, neobarokowy z lat 1925-27, wewnątrz późnogotyckie rzeźby z XV/XVI w.
- w Sokolnikach – na cmentarzu zbiorowa mogiła Polaków pomordowanych w 1939 r.
- w Zielińcu – kościół pw. Św. Mikołaja, drewniany z dachem krytym gontem, wewnątrz ołtarz główny, zapewne z XVII w., z późnogotyckimi rzeźbami z pocz. XVI w., kamienne późnogotyckie chrzcielnica i kropielnica, obok kościoła drewniana dzwonnica z XVII w., z dachem czterospadowym krytym gontem; pałac o formach elektrycznych z pocz. XX w., otoczony parkiem
- w Żydowie – uźnia z pocz. XX w., przy drodze do Kołaczkowa
- wiatrak – Koźlak z 1797 r., przy szosie z Kołaczkowa do Wrześni.

Na największą jednak uwagę zasługuje gród w Spławiu, założony w IX w., będący wówczas naczelną siedzibą władcy lokalnego terytorium plemiennego. Upadek grodu, który nastąpił w pierwszej połowie X w., związany był z ekspansją książąt piastowskich, dążących do utworzenia scentralizowanego państwa. W wyniku działań wojennych gród został zdobyty i spalony. W trakcie badań wykopaliskowych archeolodzy natrafili na ślady walk sprzed tysiąca lat. Znalezione zabytki świadczą o bogatej kulturze mieszkańców tych ziem w okresie powstawania państwa polskiego. Gród w Spławiu zaliczany jest obecnie – obok Gniezna, Poznania, Giecz i Ostrowa Lednickiego – do najważniejszych stanowisk tego okresu.

Łącznie na terenie gminy Kołaczkowo znajdują się 374 stanowiska archeologiczne o różnej wartości poznawczej, pochodzące z bliżej nieokreślonych okresów historycznych. Wśród ww. stanowisk zarejestrowano:

- 13 cmentarzysk, w tym jedno w Spławiu (nr rej. 792/1969)
- 60 osad

- 2 grodziska w Spławiu (nr rej. 791/1969) i Zieleńcu (nr rej. 1741/1976) oraz wiele punktów i śladów wskazujących na prehistoryczne osadnictwo występujące na tym terenie, najczęściej wzdłuż cieków wodnych.

Należy podkreślić, że gm. Kołaczkowo posiada liczne ślady wczesnego osadnictwa, z których rejon wsi Spławie stanowi najbardziej ciekawy obszar penetracji archeologicznej. Wśród zabytków objętych ochroną konserwatorską na terenie gminy, dzięki utrzymaniu gospodarki wielkotowarowej (PGR-y), zachowały się liczne zespoły dworskie, których układ przestrzenny nie został zatarty.

Łącznie w gminie Kołaczkowo znajduje się 79 obiektów ujętych w spisie zabytków, część z nich wpisana jest do rejestru.

11.2. Walory przyrodniczo-rekreacyjne

Tereny posiadające walory przyrodniczo-rekreacyjne znajdują się w otoczeniu zbiornika Borkowo, który uprzednio winien zostać przystosowany do pełnienia funkcji rekreacyjnej. Możliwa jest na tym obszarze zabudowa letniskowa.

Możliwe jest również rozwijanie agroturystyki na terenach wsi Krzywa Góra i Spławie, posiadających predyspozycje do pełnienia funkcji rekreacyjnej.

Proponuje się rozwój turystyki pieszej, rowerowej i konnej na terenie całej Gminy w powiązaniu z atrakcyjnymi terenami turystycznymi położonymi w sąsiedztwie Gminy. Szczególnie wskazany jest rozwój dróg rowerowych w kierunkach łączących tereny wiejskie z obszarami atrakcyjnymi pod względem rekreacyjnym i krajoznawczym na obszarze Gminy i gmin bezpośrednio graniczących m.in. z Żerkowsko – Czeszewskim i Nadwarciańskim Parkiem Krajobrazowym.

12. SPIS TABEL

<i>Tabela 2.1. Wykaz parków Gminy Kołaczkowo.....</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 3.1. Liczba ludności w Gminie Kołaczkowo w 2002 roku.....</i>	<i>16</i>
<i>Tabela 3.2. Struktura ludności według grup wiekowych w 2002 r.....</i>	<i>17</i>
<i>Tabela 3.3 Struktura wieku ludności gminy Kołaczkowo – prognoza na 2010 r.....</i>	<i>18</i>
<i>Tabela 4.1. Dochody ogółem a dochody własne budżetu Gminy.....</i>	<i>26</i>
<i>Tabela 4.2. Udział podatków i opłat lokalnych w dochodach ogólnych Gminy.....</i>	<i>26</i>
<i>Tabela 4.3. Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa.....</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 4.4. Poziom subwencji w latach 1998-2002.....</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 4.5. Struktura dochodów z majątku Gminy.....</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 4.6. Poziom wydatków inwestycyjnych i ich udział w wydatkach budżetu Gminy.....</i>	<i>33</i>
<i>Tabela 5.1. Dane o hodowli na terenie Gminy (stan na koniec 2002 roku).....</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 6.1. Dane na temat mienia komunalnego Gminy.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 6.2. Dane na temat finansów mienia komunalnego Gminy.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 7.1. Sytuacja mieszkaniowa w Gminie.....</i>	<i>44</i>
<i>Tabela 7.2. Wyposażenie poszczególnych wsi w obiekty usługowe – stan na 1999 r.....</i>	<i>50</i>
<i>Tabela 8.1. Liczba środowisk objętych pomocą społeczną (według powodów) w 1998 i 2002 r.....</i>	<i>51</i>
<i>Tabela 8.2. Liczba środowisk objętych pomocą finansową i pracą socjalną w 2002 roku.....</i>	<i>52</i>
<i>Tabela 8.3. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych Gminy w 2002 roku. .</i>	<i>52</i>
<i>Tabela 8.4. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań zleconych Gminie w 2002 roku</i>	<i>53</i>
<i>Tabela 8.5. Liczba stwierdzonych przestępstw w podziale na kategorie.....</i>	<i>54</i>
<i>Tabela 8.6. Liczba pożarów w Gminie.....</i>	<i>55</i>
<i>Tabela 9.1. Zachorowalność w Gminie w 2002 roku.....</i>	<i>56</i>
<i>Tabela 9.2. Wskaźniki umieralności w Gminie.....</i>	<i>57</i>
<i>Tabela 10.1. Podstawowe dane o przedszkolach (rok szkolny 2002/2003).....</i>	<i>59</i>
<i>Tabela 10.2. Podstawowe dane o szkołach podst. i gimnazjum (rok szkolny 2002/2003).....</i>	<i>60</i>
<i>Tabela 10.3. Podstawowe dane o bibliotece w Kołaczkowie.....</i>	<i>63</i>

13. SPIS WYKRESÓW

<i>Wykres 2.1. Rodzaje gruntów w Gminie Kołaczkowo.....</i>	<i>10</i>
<i>Wykres 2.2. Struktura użytków rolnych.....</i>	<i>11</i>
<i>Wykres 2.3. Struktura własności gruntów w Gminie.....</i>	<i>11</i>
<i>Wykres 2.4. Klasy gruntów rolnych.....</i>	<i>12</i>
<i>Wykres 3.1. Ludność Gminy w podziale na wiek przed-, po- i produkcyjny.....</i>	<i>17</i>
<i>Wykres 3.2. Struktura wiekowa bezrobotnych (liczba osób).....</i>	<i>19</i>
<i>Wykres 3.3 Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania na bezrobociu (liczba osób).....</i>	<i>20</i>
<i>Wykres 3.4. Struktura bezrobotnych według wykształcenia (liczba osób).....</i>	<i>20</i>
<i>Wykres 3.5. Struktura bezrobotnych według stażu pracy (liczba osób).....</i>	<i>21</i>
<i>Wykres 4.1. Porównanie poziomu dochodów i wydatków z budżetu Gminy (w zł).....</i>	<i>22</i>
<i>Wykres 4.2. Porównanie nominalnej dynamiki dochodów i wydatków Gminy (rok poprzedni = 100).....</i>	<i>24</i>
<i>Wykres 4.3. Dynamika dochodów i wydatków Gminy w ujęciu realnym (rok poprzedni = 100).....</i>	<i>24</i>
<i>Wykres 4.4. Udziały poszczególnych składników w dochodach Gminy.....</i>	<i>25</i>
<i>Wykres 4.5. Struktura podatków i opłat lokalnych.....</i>	<i>27</i>
<i>Wykres 4.6. Wydatki budżetowe w poszczególnych działach (w %).....</i>	<i>30</i>
<i>Wykres 4.7. Struktura wydatków Gminy według kategorii.....</i>	<i>31</i>
<i>Wykres 4.8. Wydatki budżetowe ogółem a wydatki inwestycyjne w Gminie (w zł).....</i>	<i>33</i>
<i>Wykres 5.1. Struktura branżowa zarejestrowanych w ewidencji gminy podmiotów.....</i>	<i>36</i>
<i>Wykres 5.2. Struktura upraw w Gminie.....</i>	<i>38</i>
<i>Wykres 5.3. Liczba gospodarstw według wielkości.....</i>	<i>39</i>
<i>Wykres 5.4. Struktura obszarowa gospodarstw.....</i>	<i>39</i>
<i>Wykres 7.1. Liczba wydanych pozwoleń na budowę domów i liczba oddanych do użytku domów jednorodzinnych.....</i>	<i>44</i>
<i>Wykres 7.2. Długość sieci wodociągowej i liczba przyłączy w Gminie w latach 1998-2002.....</i>	<i>45</i>
<i>Wykres 7.3. Produkcja i sprzedaż wody w latach 1998-2002 (tys. m³).....</i>	<i>45</i>
<i>Wykres 7.4. Zmiany długości sieci kanalizacyjnej i liczby przyłączy.....</i>	<i>46</i>
<i>Wykres 7.5. Wydatki na drogi z budżetu Gminy (w tys. zł).....</i>	<i>49</i>
<i>Wykres 7.6. Inwestycje drogowe w latach 1998-2002 (w tys. zł).....</i>	<i>49</i>
<i>Wykres 8.1. Podstawowe wskaźniki przestępczości.....</i>	<i>54</i>
<i>Wykres 10.1. Liczba uczniów na 1 etat przeliczeniowy (rok szkolny 2002/2003).....</i>	<i>59</i>
<i>Wykres 10.2. Liczba uczniów na 1 oddział i 1 izbę (rok szkolny 2002/2003).....</i>	<i>61</i>

Wykres 10.3. Liczba uczniów w szkole a koszt utrzymania 1 ucznia (w zł).....61

14. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1.1 Schemat organizacyjny Urzędu Gminy w Kołaczkanie.....8

Rysunek 2.1. Położenie Gminy Kołaczkowo.....9